

๑๖๖
๑๖๖
๑๖๖

สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

ทวงกลม ชาวละเอียก

23 ต.ย. 2535

รองศาสตราจารย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2529

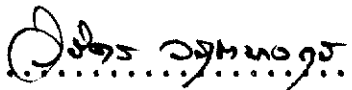

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177664

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... 	ประธาน 	ประธาน
..... 	กรรมการ 	กรรมการ
	 	กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการศึกษาวิจัยเพื่อทำปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่ได้กรุณาเป็นประธาน และกรรมการควบคุมปริญญาโท โดยท่านอาจารย์ทั้งสองได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือแนะนำในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมวงศ์ วัจนสุนทร รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข ทั้งให้ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ รองอธิการบดีและคณาจารย์ทุกวิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ที่ได้กรุณาให้ทุนในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสรวง ชันอารมย์ คุณสุมาลี เทพลักษณะเลขา คุณอุบลลักษณ์ บุญพรคนาวิก คุณประภา จำเวียงพันธ์ และขอขอบคุณ คุณสุฤทธิ จิตวิระ คุณจันทิรา อินทรบุคปิ่นบุญ และคุณบุญศรี แสงประเสริฐ ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนควยก็ตลอดมา หายที่สุดนี้ ขอขอบคุณ พ.ศ.ท. สายัณห์ ชาวละเอียก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านกำลังทรัพย์ และเป็นกำลังใจสำคัญยิ่งแก่ผู้วิจัย ทำให้การศึกษา และการทำปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยดี

คุณค่าและความดีอันพึงมีจากปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณของ คุณพ่อคุณแม่ และผู้มีอุปการะคุณ รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนจนทำให้ประสบผลสำเร็จ และมีความเจริญก้าวหน้าในการศึกษาตลอดมา

กวางกมล ชาวละเอียก

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	บทบาทและหน้าที่ของมหาวิทยาสัยศรีนครินทรวิโรฒ	9
	บทบาทของอาจารย์	10
	การจูงใจและอิทธิพลของเศรษฐกิจต่อการทำงานของ อาจารย์	12
	ความสำคัญของเงินในระบบเศรษฐกิจและสังคม	18
	งานวิจัยภายในประเทศ	20
	งานวิจัยในต่างประเทศ	22
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	25
3	วิธีดำเนินการทดลอง	26
	ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	26
	ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	27
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
	สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	29

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
5 สรุป อภิปราย ข้อเสนอแนะ	69
ความมุ่งหมายของการศึกษา	69
กลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
การอภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	86
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงรายไ้เฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายไ้ประเภท เพิ่มเพื่อย รายไ้จากตรงราชการนอกเหนือจากเงินเดือน รายไ้พิเศษส่วนตัว และรายไ้จากครอบครัวที่มอบให้ จำแนก ตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ	34
2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ของ อาจารย์ที่มีสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการที่แตกต่างกัน....	36
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายไ้รายจ่ายรวม และคุณสมบัติ รายไ้รายจ่ายของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ ที่แตกต่างกัน	38
4 เปรียบเทียบรายไ้ประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน	41
5 เปรียบเทียบรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน	42
6 เปรียบเทียบรายไ้รายจ่าย และคุณสมบัติรายไ้รายจ่ายของอาจารย์ ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน	43
7 เปรียบเทียบรายไ้ประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน	44
8 เปรียบเทียบรายไ้ประเภทเงินเดือนของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน เป็นรายคู่	45
9 เปรียบเทียบรายจ่ายของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน	46
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหารของอาจารย์ ที่มีวุฒิต่างกัน เป็นรายคู่	47
11 เปรียบเทียบรายไ้รายจ่ายของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน	48

12	เปรียบเทียบรายจ่ายรวมของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันเป็นรายคู่	49
13	เปรียบเทียบรายไก่อของอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน	50
14	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายไก่อประเภทเงินเดือนของอาจารย์ ที่มีอายุราชการต่างกันเป็นรายคู่	51
15	เปรียบเทียบรายจ่ายของอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน	52
16	เปรียบเทียบรายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์ที่มีอายุราชการ ต่างกันเป็นรายคู่	53
17	เปรียบเทียบรายไก่อรายจ่ายและจุดบทรายไก่อรายจ่ายของอาจารย์ ที่มีอายุราชการต่างกัน	54
18	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายไก่อรวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการ ต่างกันเป็นรายคู่	55
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายรวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการ ต่างกันเป็นรายคู่	56
20	แสดงภาวะหนี้สิน และการผ่อนชำระรายเดือนของอาจารย์ที่มี สถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการต่างกัน	57
21	แสดงสาเหตุที่ทำให้ทองเป็นหนี้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และ อายุราชการ	59
22	วิธีหาเงินมาใช้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ...	61
23	แหล่งเงินกู้ของอาจารย์จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ.	62
24	จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพ มหานคร เกี่ยวกับความต้องการ ความช่วยเหลือจากทางราชการ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ	64

ภูมิหลัง

ความสามารถในการดำเนินชีวิตให้ราบรื่นเป็นสุขของข้าราชการไทยในปัจจุบัน ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เป็นต้นว่า การไต่ถามที่มีความมั่นคง ปลอดภัย การได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และมีความเพียงพอ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป การยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา และการมีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นต้น โดยปกติการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการก็ถือได้ว่า เป็นอาชีพที่มีความมั่นคงมากอาชีพหนึ่ง และเป็นอาชีพที่ถือว่ามีความเกียรติเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป แต่เมื่อเปรียบเทียบในเรื่องรายได้ที่เป็นเงินเดือนระหว่างข้าราชการกับพนักงานรัฐวิสาหกิจจะเห็นความแตกต่างกันถึงร้อยละ 38 (นิยม ปุราคำ สยามรัฐฉบับที่ 11722 หน้า 1) หากเปรียบเทียบกับบริษัทหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ ปรากฏว่า รายได้ของข้าราชการยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ามากเห็นได้ชัด เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี สาขาบัญชีจากมหาวิทยาลัยของรัฐ รัฐบาลกำหนดเงินเดือนขั้นต่ำไว้ 2,700 บาท หากไปทำงานในบริษัทจะได้รับเงินเดือน 3,500 บาท และถ้าไปทำงานธนาคาร จะได้รับเงินเดือนอย่างต่ำ 3,270 บาท การพิจารณาความดีความชอบขึ้นเงินเดือนก็แตกต่างกันมาก (จากการสัมภาษณ์ นายสุชาติ โภคา และ นายบรรจง ชาราพันธ์ พนักงานฝ่ายบุคคล ของบริษัทโอสถสภาจตุกเฮงหยูและธนาคารอาคารสงเคราะห์ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2528) เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของข้าราชการคดงกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ต้องใช้วิชาชีพระดับเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยแล้ว จะเห็นได้ว่า รายได้ส่วนใหญ่จะมาจากเงินเดือนที่กำหนดไว้ตามวุฒิ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตามระเบียบของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ ยังมีรายได้อื่น ๆ อีกเช่น การสอนพิเศษ การสอนภาคสมทบ การทำงานนอกเวลา การเขียนและจำหน่ายตำรา ซึ่งเป็นรายได้เป็นครั้งคราว

และเป็นรายได้ที่กำหนดไว้มากเมื่อเทียบกับรายได้พิเศษของหน่วยงานธุรกิจและอุตสาหกรรม ฉะนั้น เมื่อรวมกันแล้ว ก็ยังไม่เอ็ดที่จะให้ข้าราชการอาจารย์มหาวิทยาลัยยกย่องรายได้ เท่าเท่ากับในหน่วยงานธุรกิจ อุตสาหกรรม และรัฐวิสาหกิจ ความแตกต่างที่เห็นอยู่ อย่างชัดเจนนี้ทำให้ข้าราชการหลายคนเริ่มเคลื่อนไหว และโยกย้ายไปทำงานในหน่วยงานอื่นที่สามารถให้รายได้ที่มากกว่า ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ แสวง รัตนมงคลมาศ (แสวง รัตนมงคลมาศ 2527 : 2) ซึ่งศึกษาแล้ว พบว่า เหตุผลสำคัญที่อาจารย์มหาวิทยาลัยลาออกจากอาชีพข้าราชการนั้น ได้แก่ เมื่อหน่ายความลาช้า และไร้ประสิทธิภาพ ของระบบราชการในมหาวิทยาลัย และไม่พอใจในเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากการเป็น ข้าราชการอาจารย์มหาวิทยาลัย

เงินเดือน เป็นค่าตอบแทนการทำงานของบุคคลในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม และวงการรัฐบาล จำนวน ศ. สมประสงค์ (จำนวน ศ. สมประสงค์ 2514 : 119 - 120) กล่าวว่า "สังคมเราทุกวันนี้ เห็นจะไม่มีอะไรที่จะใช้เป็นแรงจูงใจในการทำงานที่ดีที่สุดยิ่งไปกว่าเงิน เพราะจากการสัมภาษณ์ลูกจ้าง คนงาน และข้าราชการ ท่านอยากได้อะไร จากงานที่ทำ ร้อยทั้งร้อยตอบเป็นสิ่งเดียวกันว่า เงิน พังสิ้น" เงินเดือนจึงเป็นความ ต้องการ และเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของข้าราชการ และยังมีผลต่อการปฏิบัติงาน และต่อศรัทธาในวิชาชีพครูด้วย

ในการบริหารงานแนวใหม่ จะเห็นได้ว่า ยุทธวิธีในการทำให้พนักงานหรือข้าราชการ อยู่ในองค์กรให้นานที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ สร้างความมั่นใจแก่บุคคลากรว่า เขาจะได้รับความ ตอบแทนที่คุ้มค่ากับเวลา แรงงาน และความตั้งใจที่ได้ใช้ในการปฏิบัติงาน นั่นคือ มีการ เลื่อนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนให้สามารถสนองความต้องการทางสังคม และเกียรติ และให้มียาได้สูงขึ้นมากกว่าเงินเพื่อในแต่ละปี เพื่อสนองความต้องการปัจจัยต่าง ๆ ใน การดำรงชีพ และมีการพิจารณาขอความช่วยเหลือความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน เป็นการสนอง ความต้องการในการแสดงออกถึงความสามารถของบุคคล และฐานะทางสังคมด้วย ธีรญา สรรพศรี (ธีรญา สรรพศรี 2527 : 53) นับตั้งแต่ปี 2523 - 2525 คำนี้อาคารongชีพ เพิ่มขึ้นมาถึงร้อยละ 32.8 แต่ปรับเงินเดือนข้าราชการไม่ทันค่าครองชีพ เมื่อเปรียบเทียบ

เงินเดือนและค่าจ้างแต่ก็ยังต่ำกว่ารัฐวิสาหกิจ เหตุนี้ทำให้ข้าราชการเฉื่อยชา ไม่มีกำลังใจในการทำงาน มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง และลาออกไปทำงานภาคเอกชนที่มีผลตอบแทนสูงกว่า ซึ่งเห็นได้ว่าข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถลาออกไปอยู่ภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น (กระจำน พูลพิพัฒน์ ฐานเศรษฐกิจ 18 - 23 พฤศจิกายน 2528 หน้า 23)

ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นตัวสนับสนุนฐานะทางสังคม แต่รายได้ของอาจารย์มหาวิทยาลัย มีค่าสูงพอที่จะช่วยสนับสนุนฐานะทางสังคมได้มากนัก ข้าราชการและอาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาหารายรับรายจ่ายไม่สมดุลพอที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุขสมบูรณ์ ยังมีภาระอันเกิดจากการเช่าซื้ออาคารที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ และเพื่อการศึกษาอบรมอยู่ควย กังจะเห็นได้จากสถิติของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า จำนวนอาจารย์และข้าราชการกู้เงินจากสหกรณ์ถึงร้อยละ 70 ของสมาชิกทั้งหมด และส่วนใหญ่ถูกไปเพื่อเช่าซื้อและบูรณะอาคารที่อยู่อาศัย (จากสารสัมพันธ์ นายสัตย์ชัย เศรษฐมัญญ์ ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2529) นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า มีปัญหาอันสืบเนื่องมาจากหนี้สินอยู่เนื่อง ๆ และในบางรายต้องมีการสอบสวนเอาผิดทางวินัยก็มี

เพื่อสืบค้นสถานภาพทางเศรษฐกิจของคณาจารย์ที่แท้จริง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคำเนิการให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมรายได้และสวัสดิการแก่อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการศึกษารายได้ และดุลย์รายได้รายจ่าย ภาวะหนี้สินของอาจารย์โดยละเอียด พร้อมทั้งสำรวจความต้องการความช่วยเหลือในเรื่องสวัสดิการและบริการ เพื่อวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลเสนอต่อมหาวิทยาลัย และทบวงมหาวิทยาลัยในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับค่าตอบแทน และสวัสดิการให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของคณาจารย์โดยส่วนรวมควย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสถานภาพทาง เศรษฐกิจของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม สภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ
3. เพื่อศึกษาภาวะหนี้สิน และสาเหตุของการเป็นหนี้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของอาจารย์ในเรื่องของสวัสดิการและบริการต่าง ๆ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้า ช่วยให้เห็นฐานะทาง เศรษฐกิจและภาวะหนี้สินของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยจะได้ใช้เป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ และปรับปรุงการจัดสวัสดิการและบริการแก่อาจารย์ให้เหมาะสมกับความต้องการ และสถานการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้ อาจจะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐที่จะใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนของข้าราชการ และอาจารย์มหาวิทยาลัยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษสถานภาพทาง เศรษฐกิจของอาจารย์ครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย 4 วิทยาเขตด้วยกันคือ

1. วิทยาเขตประสานมิตร
2. วิทยาเขตปทุมวัน
3. วิทยาเขตบางเขน
4. วิทยาเขตพลศึกษา

กลุ่มประชากร ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และรับราชการ
 ความวิทยาเขตในกรุงเทพมหานครทั้ง 4 วิทยาเขต ซึ่งจำแนกตามวุฒิ คือ

วุฒิปริญญา เอก	82	คน
วุฒิปริญญา โท	599	คน
วุฒิปริญญา ตรี	229	คน
รวมทั้งสิ้น	836	คน

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาอย่างเป็นสัดส่วน จากจำนวนอาจารย์ในแต่ละวุฒิ จาก
 4 วิทยาเขต ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละวุฒิ ดังนี้

วุฒิปริญญา เอก	29	คน
วุฒิปริญญา โท	214	คน
วุฒิปริญญา ตรี	110	คน
รวมเป็นตัวอย่างทั้งหมด	353	คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 สภาพสมรสของอาจารย์แบ่งเป็น โสด และ แต่งงาน
- 1.2 วุฒิของอาจารย์ แบ่งเป็น 3 ระดับ
 - วุฒิสูง (ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า)
 - วุฒิปานกลาง (ปริญญาโท หรือเทียบเท่า)
 - วุฒิต่ำ (ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า)

- 1.3 อายุราชการของอาจารย์ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
 - อายุราชการน้อย (1 ปีขึ้นไป - 5 ปี)
 - อายุราชการปานกลาง (5 ปีขึ้นไป - 10 ปี)
 - อายุราชการมาก (10 ปีขึ้นไป)

2. ตัวแปรตาม

สถานภาพทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น รายได้ รายจ่าย และดุลย์รายได้ รายจ่าย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง ฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลซึ่งพิจารณาจากรายได้ รายจ่าย ทรัพย์สินส่วนตัว และภาระหนี้สินต่าง ๆ และดุลย์รายได้รายจ่าย ซึ่งในการวิจัยนี้ สามารถประเมินสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์ได้ โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. รายได้ หมายถึง เงินเดือนหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ในรูปของเงินซึ่งได้รับจากการทำงานประจำหรืองานพิเศษต่าง ๆ ในการวิจัยนี้รายได้ของอาจารย์จะจำแนกออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

2.1 รายได้ประเภทเงินเดือน หมายถึง เงินเดือนอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับอยู่ ซึ่งหมายถึงอัตราเงินเดือนปัจจุบันหลังหักภาษีแล้ว

2.2 รายได้ชดเชยต่าง ๆ ที่ได้รับจากราชการ รายได้ประเภทนี้หมายถึงรายได้ที่ได้รับจากทางราชการทุกชนิด นอกจากเงินเดือน ซึ่งได้แก่ ค่าเช่าบ้าน ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เงินช่วยเหลือบุตร เบี้ยประชุม รวมถึงค่าสอนพิเศษต่าง ๆ ด้วย

2.3 รายได้อื่น ๆ ที่ได้รับจากราชการ หมายถึง รายได้ต่าง ๆ ที่ข้าราชการเป็นผู้ได้รับจากการทำงานพิเศษ เช่น การทำงานนอกเวลา การมีหุ้นส่วนในกิจการต่าง ๆ การได้รับผลประโยชน์จากเกษียณกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น

2.4 รายได้ของคู่สมรส เป็นรายได้ทุกชนิดที่คู่สมรสได้รับ อาจเป็นประเภทใดประเภทหนึ่งใน 3 ประเภทข้างต้น หรือรายได้ทุกประเภท

3. รายจ่ายของข้าราชการ หมายถึง เงินหรือสิ่งของต่าง ๆ ที่จ่ายไปเพื่อการดำรงชีพและการสังคม รายจ่ายอาจเป็นในรูปของเงิน หรือสิ่งของที่สามารถประเมินเป็นเงินได้ ในการวิจัยครั้งนี้ ใ้จจำแนกรายจ่ายออกเป็น 5 ประเภท คือ

3.1 รายจ่ายส่วนรวมเพื่อดำเนินกิจการในครัวเรือน รายจ่ายประเภทนี้ เป็นรายจ่ายเพื่อการกินอยู่ และอยู่อาศัยในครอบครัว เช่น ค่าอาหาร ค่าเช่าบ้าน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของบุตร ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้อยู่ในความอุปการะ ค่าจ้าง คนรับใช้ เป็นต้น

3.2 รายจ่ายส่วนตัวของอาจารย์ เป็นรายจ่ายที่จ่ายเฉพาะกิจการต่าง ๆ ส่วนตัว เช่น ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ค่าอาหารนอกบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสังคมและสันทนาการ และรายจ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น ค่าตัดผม สระผม ค่าบุหรื เป็นต้น

3.3 รายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวร เป็นรายจ่ายเพื่อการซื้อทรัพย์สินถาวรต่าง ๆ เช่น สร้างบ้าน ซื้อรถยนต์ ตู้เย็น พัดลม เป็นต้น

3.4 รายจ่ายอื่น ๆ เป็นรายจ่ายที่มีใ้จ่ายประจำ เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าหนังสือ ค่าประกันชีวิต เป็นต้น

3.5 รายจ่ายส่วนตัวของคู่สมรส เป็นรายจ่าย เช่นเดียวกับรายจ่ายส่วนตัวของอาจารย์

4. คุลย์รายได้รายจ่าย หมายถึง รายจ่ายของอาจารย์ เมื่อหักออกจากรายได้นั้น คือ หารายจ่ายเท่ากับรายได้ การใช้จ่ายจะสมคุลย์ หารายจ่ายสูงกว่ารายได้ การใช้จ่ายจะเกินคุลย์หรือเป็นหนี้ หารายจ่ายต่ำกว่ารายได้ การใช้จ่ายจะต่ำกว่าคุลย์ หรือรายได้เกินคุลย์ หรือมีการเก็บออม

5. ภาวะหนี้สิน หมายถึง สภาพที่บุคคลมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ในการวิจัยนี้ศึกษาปริมาณของหนี้สิน และสาเหตุแห่งการเป็นหนี้ ซึ่งอาจเกิดจากหลายกรณี

เช่น ความต้องการยกระดับมาตรฐานชีวิตให้สูงขึ้น ความจำเป็นในการประกอบอาชีพ การแก้ปัญหาฉุกเฉิน การเช่าซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน การเช่าซื้อเคหะสถานและยานพาหนะ การศึกษาของบุตร ธิดา หรือของตนเอง การรักษาพยาบาล เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูล หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทบาทและหน้าที่ของมหาวิทยาลัย และอาจารย์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
2. การจูงใจและอิทธิพลของเศรษฐกิจต่อการทำงานของอาจารย์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของอาจารย์

บทบาทและหน้าที่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผลแห่งความเจริญก้าวหน้าในค้ำปรมาณ
และคุณภาพของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งดำเนินงานมาครบ 20 ปี มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2517 โดยทำหน้าที่ตามหลักการอุดมศึกษาของสากล
กล่าวคือ

1. สอน หรือในบางแห่งจะใช้คำว่า ผลิตบัณฑิต
2. วิจัย มุ่งเสาะแสวงหาความรู้ ทำให้กว้างขวาง กระจ่าง ชัดเจน
และมีคุณค่า
3. ทำนุบำรุงวัฒนธรรม คือ มุ่งบำรุงรักษารัฐธรรมนูญที่เป็นของครุฑประเทศ
ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นศูนย์กลางเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นแหล่งความรู้ และ
ฝึกฝนทางชีวิตที่ถูกต้องตามประเพณีนิยมของไทย
4. การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

บทบาทของอาจารย์

เมื่อพิจารณาหน้าที่ทั้ง 4 ประการแล้ว จะเห็นว่า บุคคลที่ต้องเกี่ยวข้องกับหน้าที่ทั้ง 4 ทุก ๆ ข้อ ก็คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษานั้นเอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า บทบาทของอาจารย์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งมีผลไปถึงการผลิตบัณฑิตที่ดีไปสู่สังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า อาจารย์เป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการพัฒนานักศึกษาให้ถึงพร้อมซึ่งความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา และความเป็นคนที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อสังคมไทย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2525 : 48 - 49)

หากจำแนกภารกิจหรือบทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยแล้ว วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524 : 52 - 54) จำแนกบทบาทออกได้เป็น 4 บทบาท คือ

1. บทบาทครู มีภารกิจหลักในการสั่งสอนอบรม ให้ความรู้ทางวิชาการ แก่ศิษย์ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนั้น อาจารย์จึงมีหน้าที่สอนทั้งคนและสอนทั้งหนังสือ เป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ศิษย์

2. บทบาทนักวิจัย คือ เป็นผู้บุกเบิก เสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ศึกษา รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลต่าง ๆ เพื่อสร้างชุมชนวิชาการ หาแนวทางศึกษาเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความคิด รวมไปถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในสังคม อาจารย์จึงถือว่าการวิจัยเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของอาจารย์ที่จะควบคู่ไปับภารกิจการสอน

3. บทบาทผู้ให้บริการ โดยที่สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งวิชาการที่ก้าวหน้าทันสมัย จึงมีส่วนทำให้สถาบันอื่น ๆ หวังพึ่งพิงความรู้ทางวิชาการแขนงใหม่ ๆ อาจารย์จึงต้องมีบทบาทเป็นผู้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม พยายามตอบแทนสังคมที่ไ้สนับสนุนให้อาจารย์ได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกของสังคมอุดมศึกษา ได้ศึกษาเล่าเรียน ได้รับความก้าวหน้า ความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น เมื่อมีโอกาสที่จะให้บริการแก่คนในชุมชนบ้าง เช่น ได้รับความเชิญให้ไปอภิปราย บรรยายให้ข้อคิดเห็นอันใดแล้ว อาจารย์ควรให้บริการนี้แก่คนอื่นด้วยความเต็มใจ

4. บทบาทผู้สร้างและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ ก็เป็นหน้าที่สำคัญของ อาจารย์อีกด้วย เพราะการทํานุบำรุงรักษารัฐธรรมนูญของชาติเป็นภารกิจหนึ่งของ มหาวิทยาลัย อาจารย์จะต้องเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในชาติ และยอมรับว่า วัฒนธรรมเป็นคํวับังชีของความเจริญในชาติ อาจารย์จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการ ทํานุบำรุงวัฒนธรรม และถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ควรสร้างไว้แก่นิสิต และคนรุ่นหลังต่อไป ด้วยความศรัทธาและตั้งใจจริง เพื่อให้วัฒนธรรมของชาติสามารถสืบทอดไปได้ด้วยดี

บทบาทของอาจารย์ในแง่การสอน การวิจัย เป็นภารกิจของอาจารย์ใน อุดมศึกษาส่วนใหญ่ในประเทศ งานสอนมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง และงานวิจัยมา เป็นอันดับรอง การให้บริการทางวิชาการก็ขึ้นอยู่กับสาขาวิชา บางสาขาวิชา ก็ สามารถให้แก่สังคมได้มาก บางสาขาวิชา ก็อาจจะให้บริการได้น้อย ส่วนบทบาท ผู้สร้างและเผยแพร่วัฒนธรรมนั้น ยังเป็นบทบาทที่ไม่ได้กระทำกันมากนัก นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า อาจารย์ยังมีภารกิจเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยงานบริหารและอื่น ๆ อีกด้วย

สำหรับบทบาทของอาจารย์เพื่อการสอนนั้น มีข้อเสนอสำหรับการพิจารณา คุณสมบัติของอาจารย์ที่จะเื่อต่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

1. มีความรับผิดชอบสูง รับผิดชอบในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ และปฏิบัติงานโดยเต็มความสามารถ รับผิดชอบในการ ให้สาระวิชาที่ค้นคว้าอย่างถูกต้องแก่ศิษย์ โดยไม่บิดเบ่งความรู้ นั้น ๆ
2. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน พยายามแสวงหาวิชา รังการอ่าน สนใจ ที่จะเพิ่มพูนความรู้โดยวิธีการต่าง ๆ
3. มีทักษะในการวิจัย ค้นคว้า หาเหตุผล พยายามเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และลำดับความรู้ความคิด
4. มีทักษะในการแสดงออก โดยเฉพาะคําการพูด ควรเป็นผู้ที่มี วิธีการพูดที่ชัดเจนอธิบายให้เข้าใจง่าย เสียงดังฟังชัด พูดให้ชวนฟัง นอกจากนี้ก็ควรมี

ทักษะในการเขียน เพื่อถ่ายทอดความรู้ใหญ่ๆ ให้ผู้อื่นได้เข้าใจได้ง่าย เป็นการเผยแพร่
วิทยากรไปสู่สังคมภายนอกอีกด้วย

5. มีทักษะในการรับรู้ ทั้งการอ่านและการฟัง สนใจการอ่าน และชอบฟัง
เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อประดับสติปัญญา

6. มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ และพยายาม
ใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ ไม่ควรคิดว่าคนอื่นมีความสามารถไม่เท่าตน

7. มีอิสระในความคิด และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

8. มีอิสระในการปฏิบัติงาน แต่ความมีอิสระในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นี้
จะอยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบในหน้าที่ ซึ่งควรยอมรับระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคม
มาปฏิบัติอีกด้วย

9. มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่คิดว่าความคิดของตน
จะถูกต้องเสมอไป เหตุผลของคนอื่น ซึ่งไม่ตรงกับของตนนั้นก็มีส่วนถูกได้เช่นเดียวกัน
และไม่ควรคิดว่าตนมีเหตุผลและหลักการดีกว่าของคนอื่น

10. มีความพยายามที่จะทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์

11. มีความเสียสละ และอดทน การเบียดเบียนนั้น จำเป็นต้องมีความ
อดทน และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อคนส่วนใหญ่ได้เสมอ

12. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเข้าได้ทั้งผู้มีอาวุโส หรือค้อยกว่าตน

การจูงใจและอิทธิพลของเศรษฐกิจต่อการทำงานของอาจารย์

เฉลิม สัตถาภรณ์ (เฉลิม สัตถาภรณ์ 2515 : 115) กล่าวถึง
การจูงใจว่าเป็นการกระตุ้นให้บุคคลแต่ละคน และบุคคลในรูปหมู่คณะ ได้มีโอกาส
ทำงานให้แก่องค์กรอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารจะต้องพยายามบำรุงรักษา
ขวัญของหมู่คณะให้ดี ทำให้มีกำลังใจที่จะอุทิศกาย อุทิศใจทำงานให้แก่องค์กร
อย่างเต็มที่

สมปราชญ์ จอมเทศ (สมปราชญ์ จอมเทศ 2515 : 25) กล่าวว่า องค์การจะบรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างสมานฉันท์นั้น จะบังเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารองค์การเข้าใจถึงความต้องการของมนุษย์ และสามารถเลือกใช้วิธีการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจในความต้องการของมนุษย์ เป็นจุดแรกที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์การในด้านการศึกษาถึงพฤติกรรมของคนในองค์การได้

สมพงศ์ เกษมสิน (สมพงศ์ เกษมสิน 2521 : 279 - 281) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่เป็นความต้องการของบุคคลในการปฏิบัติงานไว้ 10 ประการ คือ

1. ความมั่นคงในการทำงาน ในการปฏิบัติงานนั้น จะต้องมียุทธวิธีประกันความที่ตนปฏิบัติงาน เต็มกำลังความสามารถ และผลงานถึงมาตรฐานของงานแก่องค์การ ก็สามารถปฏิบัติงานนั้นได้ตลอด
2. ความพอใจในการทำงาน ถ้าบุคคลใดทำงานที่ตนพอใจ มีความสุขในการทำงาน ผลงานย่อมดีกว่าผู้ที่ทำงานด้วยความจำใจ หรือทำคามหน้าใจ
3. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึง งานที่จะทำนั้น เป็นงานที่มีโอกาสก้าวหน้า ทรายใดที่คนยังมีความหวังที่จะก้าวหน้า ก็ย่อมที่จะมีกำลังใจที่จะฟันฝ่าอุปสรรคในการปฏิบัติงานนั้น ๆ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกหมดหวังในความก้าวหน้าก็ย่อมจะขาดกำลังใจในการทำงาน และไม่รักงาน เช่น ผู้ที่ปฏิบัติงานที่เงินเดือนเต็มขั้น
4. การได้รับการยกย่องนับถือ ทุกคนย่อมพึงพอใจในความสำเร็จแห่งกิจกรรมของตน ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงพึงยกย่องและชมเชย สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานสำเร็จ เพื่อที่จะเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และส่วนรวม
5. การมีผู้บังคับบัญชาที่สามารถ ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานย่อมปรารถนาที่จะมีผู้นำหรือหัวหน้างานที่มีความรู้ความสามารถ เพราะหัวหน้างานนั้นเป็นจุดรวมแห่งพลังรวมของการทำงาน ผู้ที่สามารถย่อมประสานทั้งงานและน้ำใจของคน

ในองค์การให้ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้นำยังเป็นตัวอย่างใน
การทำงาน และการปฏิบัติตนอีกด้วย

6. การได้รับค่าจ้างโดยธรรม อัตราเงินเดือนหรือค่าจ้าง เป็นสิ่งตอบแทน
โดยตรง และเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น การกำหนดอัตราเงินเดือน
ที่ดี การเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยธรรม จึงมีความสำคัญในค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานมาก
มีองค์การจำนวนมากที่ต้องประสบความล้มเหลวในการดำเนินงาน อันเนื่องมาจากความ
ไม่ยุติธรรมในการกำหนดอัตราเงินเดือน การเลื่อนขั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่องค์การนั้น ๆ

7. ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงานของคนในองค์การ
ไม่มีการแบ่งแยกผิวพรรณ เชื้อชาติ เล่นพวกเล่นพ้อง หรือลำเอียงในการปกครอง
บังคับบัญชา เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นมูลเหตุที่ทำลายขวัญในการทำงานของผู้บังคับบัญชา
และจะทำลายสามัคคีธรรมของหมู่คณะ และองค์การในที่สุด

8. ความมั่นคงและแนบเนียน การมีปมวาจาข่มเป็นที่พอใจใคร่แก่
ผู้วิสาสะและผู้ร่วมงานเสมอ ผู้บังคับบัญชาที่คิดควรพึงระมัดระวังฝึกสอนอย่างสุภาพ
มั่นคงเพื่อป้องกันมิให้ผู้บังคับบัญชาเกิดความท้อถอยในการทำงาน การตกทนาย
ปราศรัยไปตามสารทุกข์สุกดิบข่ม เป็นวิธีสร้างสัมพันธ์ภาพในการทำงานระหว่าง
ผู้บังคับบัญชาใต้ดีและแนบเนียนวิธีหนึ่ง

9. การยอมรับนับถือ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เมื่อเราอยู่ที่ใดก็ได้รับการ
ยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกันกับสมาชิกส่วนใหญ่ เราย่อมมีความสุขที่จะปฏิบัติงานที่ได้
รับมอบหมายในฐานะที่เป็นสมาชิกหรือส่วนหนึ่งของสังคมหรือองค์การนั้น ๆ บุคคลที่ถูก
ทอดทิ้งอยู่โดดเดี่ยวแก่โดยลำพังย่อมเกิดความวิตกกังวลเกรงกลัว และไม่สามารถ
ปฏิบัติงานให้บังเกิดผลดี ดังนั้น การยอมรับนับถือจึงเป็นสิ่งสำคัญมากในการปฏิบัติงาน

10. ความพอใจในการทำงาน ในการปฏิบัติงานนั้น นอกเหนือจากเพื่อน
ร่วมงานที่ดีแล้ว สภาพแวดล้อมและสภาพของงานนับว่ามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานมาก
สภาพของการทำงานที่ดีควรประกอบด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และ

ในการบริหารองค์การในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารจะพยายามใช้ความต้องการของบุคคลเป็นแนวทางในการจูงใจเขาให้ทำงานใหม่มีประสิทธิภาพ แต่ผู้บริหารก็ประสบความลำบากในการศึกษาความต้องการของบุรุษร่วมงาน ทั้งนี้ เพราะคุณภาพชีวิตของบุรุษร่วมงานในปัจจุบันสูงขึ้น ความต้องการจะเกิดขึ้นหลาย ๆ อย่าง โดยที่ผู้บริหารไม่ทราบว่าความต้องการด้านใหม่มีอิทธิพลมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเป็นการยากที่จะศึกษาให้กระจ่างชัดทีเดียว เช่น ความต้องการเงินรายได้ให้สูงขึ้น เงินมีใช้ตัวทำนายที่จะบอกได้ว่าความต้องการนั้นเพื่อดำรงชีวิตหรือเพื่อความมั่นคงปลอดภัย เงินสามารถแทนความต้องการเกียรติศักดิ์ศรีก็ได้ หรือต้องการสมหวังในชีวิตก็ได้ เพราะเมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดี คนก็มักหันหน้าถือตา สังคมยกย่อง ความวิตกกังวลหมดไป ผู้บริหารจึงต้องไขความสามารถพิจารณา ความอดทนที่จะจำแนกแยกแยะว่า จะจัดแรงจูงใจให้เหมาะกับคน และภาระหน้าที่ของคน ๆ นั้นอย่างไร

เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่เสริมแรงจูงใจให้แก่บุรุษร่วมงาน ผู้บริหารจะต้องทำความเข้าใจกับตัวแปร 3 ตัว ควบกัน คือ ตัวบุคคล กลุ่ม และบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากกลุ่ม การจูงใจคนนั้น เป็นเรื่องสลับซับซ้อน และจะต้องศึกษาอิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อบุคคลด้วย ผู้บริหารจะต้องไม่ลืมพิจารณาจาวิประเพณีของกลุ่ม โดยเฉพาะในแง่ที่มีอิทธิพลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้บริหารและกลุ่มในแง่ที่มีผลต่อบุคคลและพฤติกรรมของบุคคล บุรุษร่วมงานบางคนจะต้องการยอมรับนับถือจากกลุ่ม โดยไม่แยแสต่อสัมพันธ์ภาพของผู้บังคับบัญชาเลยก็มี เมื่อเกิดกรณีเช่นนั้นขึ้น ผู้บริหารจะต้องใช้กลยุทธ์และความสุขุมรอบคอบในการจูงใจกลุ่ม และให้กลุ่มถ่ายทอดอิทธิพลไปสู่บุคคลในกลุ่มอีกทอดหนึ่ง (วิจิตร วรุตบางกูร 2525 : 76 - 77)

เฮิร์ตสเบิร์ก (Herzberg, 1959 : 60 - 63) ได้เสนอทฤษฎีการจูงใจมนุษย์ โดยจัดปัจจัยไว้เป็น 2 กลุ่ม ปัจจัยกลุ่มแรก คือ ปัจจัยค่าจูน (Hygiene factors) ปัจจัยเหล่านี้ป้องกันมิให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

การบริหารงานและนโยบายที่ยุติธรรม วิธีการปกครองบังคับบัญชาสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานกับผู้บังคับบัญชา เงินเดือน หรือผลตอบแทนที่เป็นธรรม ความมั่นคงของงาน สภาพการทำงานที่ดี ฯลฯ

ปัจจัยกลุ่มที่สอง คือ ปัจจัยกระตุ้น (Motivator factors) ปัจจัยเหล่านี้ถ้าผู้ปฏิบัติงานใคร่จะเกิดแรงจูงใจ มุ่งมั่น และมีความสุขในการทำงาน ปัจจัยกระตุ้นนี้ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยกย่องนับถือ โอกาสก้าวหน้า ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ปัจจัยกระตุ้นนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยตรง ในขณะที่ปัจจัยค่าจูงจะเกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานเท่านั้น

วิจัยกร วรุษบางกูร (วิจัยกร วรุษบางกูร 2525 : 78) กล่าวว่า การนำทฤษฎีการจูงใจของเฮิร์สเบิร์กไปประยุกต์นั้น จะต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้งสองด้านควบคู่กันไปควบคู่ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการทำงานก็มีส่วนสำคัญไม่น้อย โดยเฉพาะในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งคุณภาพชีวิตและเทคโนโลยีต่าง ๆ เจริญก้าวหน้ามาก นอกจากจะช่วยสร้างความพอใจในการปฏิบัติงานแล้ว ยังเป็นตัวช่วยให้อัตราปัจจัยกระตุ้นมีพลังแรงขึ้นด้วย

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติย่อมต้องการผลตอบแทนเสมอ เพราะต้องยอมสละความสุขและอิสระบางประการให้แก่องค์กร (อรุณ วัชรธรรม 2517 : 184) องค์กรจึงสร้างระบบการให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รางวัลอย่างหนึ่งที่องค์กรสร้างขึ้นก็คือ เงิน ปัจจุบันเงินมีบทบาทในชีวิตประจำวันมาก ทั้งที่ด้วยตัวของมันเองแล้ว เงินไม่มีค่ามากไปกว่าเศษกระดาษ เงินถูกกำหนดให้เป็นสื่อแลกเปลี่ยนทุกสิ่ง ตั้งแต่ปัจจัยอันจำเป็นในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร ยารักษาโรค ไปจนถึงสิ่งหรูหราเกินความจำเป็น (เมธี คูลยจินดา 2519 : 6) องค์กรไม่น้อยจึงให้ความสำคัญต่อการจ่ายเงินเป็นเครื่องจูงใจ แต่เงินก็มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถซื้อบางสิ่งบางอย่าง เช่น

ความพอใจได้ ฉะนั้น จึงน่าสนใจว่า เมื่อมีปัจจัยเหล่านี้เข้ามาเกี่ยวข้อง เงินจะสามารถแสดงบทบาทเป็นเครื่องจูงใจใดต่อไปหรือไม่

อรุณ รัชกรรม (อรุณ รัชกรรม 2523 : 248) ได้กล่าวถึงความต้องการผลตอบแทนของมนุษย์ไว้ว่า การทำงานของมนุษย์นั้น เพื่อตอบสนองความต้องการหลายอย่างด้วยกัน เงิน ความก้าวหน้า หรืออำนาจ แต่เงินเป็นปัจจัยสำคัญในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ คือ

1. เงินเป็นสัญลักษณ์แสดงให้เราเห็นว่า เราประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยเฉพาะคนอเมริกันใช้เงินเป็นตัววัดฐานะทางสังคม และความก้าวหน้า
 2. เงินสามารถตอบสนองความต้องการในสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ร่างกาย เราใช้เงินซื้อหาปัจจัยนี้ได้
 3. เงินสามารถตอบสนองความต้องการความมั่นคงได้ โดยมาในรูปความมั่นคงทางการเงิน
 4. เงินช่วยให้เกิดการยอมรับในสังคม ซึ่งตอบสนองความต้องการทางสังคม แม้ว่าจะไม่ใช่โดยตรงก็ตาม
- สรุปได้ว่า เงินมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ แต่ก็เป็นความต้องการในลำดับต่ำเท่านั้น แต่สำหรับความต้องการในระดับสูงแล้ว เงินไม่อาจตอบสนองได้ เช่น ความต้องการตระหนักในตนเองของนักบริหารในระดับสูง

ความสำคัญของเงินในระบบเศรษฐกิจและสังคม

เงินมีความสำคัญต่อชีวิต เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างมาก ไม่ว่ามนุษย์จะอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม สังคมนิยม หรือระบบคอมมิวนิสต์ก็ตาม ขอบเขตของอาชีพเงินเป็นประการสำคัญ เพราะเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ช่วยอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยน การผลิตสินค้า และการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ความสำคัญของเงินพอสรุปได้ดังนี้

1. ความสำคัญในด้านการผลิต ในทุกวันนี้ผู้ประกอบการทั้งหลายต่างก็แสวงหาเงินมาลงทุนในการประกอบการผลิต หรือทำการค้าโดยหวังผลตอบแทนในด้านกำไรที่เป็นตัวเงินเป็นสิ่งสำคัญ ระยะเวลาที่ผู้ประกอบการคาดว่าจะได้รับกำไรสูงก็จะมีการลงทุนมาก เช่น ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะอยู่ในระยะที่ผู้ประกอบการสามารถแสวงหาผลกำไรได้โดยง่าย การใช้จ่ายลงทุนจะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม ช่วยให้ผู้อยู่ในโลกบริโกลได้รับสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นอย่างมาก

2. ความสำคัญในด้านการแลกเปลี่ยนและการอุปโภคบริโภค เนื่องจากเงินเป็นสิ่งที่คุณคนยอมรับว่าเป็นสื่อกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนในสังคม เงินจึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้สินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้อยู่บริโภคได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ในระยะที่เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนจะช่วยให้ระบบการแลกเปลี่ยนสม่าเสมอ ชุมชนและสังคมมีมาตรฐานในการครองชีพสูงขึ้น เพราะช่วยให้มีการผลิตสินค้าสู่ผู้อยู่บริโภคสูงขึ้น

3. ความสำคัญในสังคม ผู้ที่ปรารถนาจะได้มาซึ่งทรัพย์สิน ความมั่นคง ความบันเทิง จะมีฐานะดีหรือแม้แต่จะแสวงหาอำนาจก็ตาม ก็ต้องอาศัยเงินเป็นประการสำคัญ เพราะเงินสามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้ทุกชนิด เงินตราจะเป็นหลักประกันที่มั่นคงในระบบการแลกเปลี่ยน แต่ละคนจึงเลือกทำงานแต่เฉพาะที่ตนเองมีความชำนาญเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราไปใช้จ่าย การแบ่งงานกันทำเช่นนี้เป็นลักษณะของสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดการผลิต การค้า และความ เป็นอยู่ของสังคมที่ขึ้น

4. ความสำคัญในระบบเศรษฐกิจ เงินมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจทุกระบบไม่ว่าจะเป็นระบบทุนนิยม สังคมนิยม หรือระบบคอมมิวนิสต์ ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอกชนทุกคนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เขามีอยู่ และมีเสรีภาพที่จะเลือกประกอบอาชีพอะไรก็ได้ การผลิตเป็นเรื่องของเอกชนที่จะดำเนินการกันได้โดยเสรี ในระบบเศรษฐกิจแบบนี้เงินมีความสำคัญมาก การใช้จ่ายเงินจะทำให้เศรษฐกิจและตลาดขยายตัวออกไป และทำให้สามารถจัดวางระบบราคาขึ้นได้

ระบบราคาเป็นเครื่องชี้ให้ผู้ประกอบการตัดสินใจได้ว่าควรจะมีผลอะไร และเป็นปริมาณมากน้อยเพียงไร ดังนั้นเงินจึงมีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เพราะราคาก็คือมูลค่าแห่งสิ่งของหรือบริการแต่ละหน่วยที่แสดงออกเป็นรูปจำนวนเงิน สำหรับในระบบสังคมนิยมและระบบคอมมิวนิสต์นั้น เงินก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน การจ่ายค่าจ้างแรงงานในระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ก็จ่ายเป็นเงิน และประชาชนก็เอาเงินไปซื้อสินค้าและบริการ เช่นเดียวกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม จะต่างกันก็ตรงที่รัฐบาลของประเทศคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้ตั้งราคาสินค้าและบริการเอง เท่านั้น (จรินทร์ เทศวานิช 2526 : 23 - 25)

งานวิจัยภายในประเทศ

ฉัฐพล ชันชไชย (ฉัฐพล ชันชไชย 2517 : 460 - 461) ได้จำแนก ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญใจหลายหัวข้อด้วยกัน คือ ความเพียงพอของรายได้จากการปฏิบัติงาน ความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา การมีการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ สถานภาพและการยอมรับนับถือ ความมั่นคงปลอดภัย การรับผิดชอบเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน โอกาสก้าวหน้า ความสามารถของผู้นร่วมงาน ความสำเร็จของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ความเป็นมิตร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอุทิศตนเพื่องานของบุคคลในหน่วยงาน สภาพความพึงพอใจในหน่วยงาน ความสอดคล้องระหว่างงานกับความถนัด สภาพความพอใจในงาน ความเหมาะสมของปริมาณงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ความยุติธรรมในหน่วยงาน สวัสดิการของหน่วยงาน

จากการศึกษาถึงสิ่งที่ส่งผลต่อขวัญใจของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย ณรงค์ รมณีกุล (ณรงค์ รมณีกุล 2517 : 16) ปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญใจของครู ได้แก่ เงินเดือนของครู สถานภาพของครู ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูใหญ่ สัมพันธภาพระหว่างคณะครู ความพอใจในหน้าที่การสอนของครู ความรับผิดชอบของครู สัมพันธภาพระหว่างครูกับชุมชน และวัสดุอุปกรณ์

จิรประภา กัลยาณสูตร (จิรประภา กัลยาณสูตร 2518 : 16) ได้ศึกษา ปัญหาและความต้องการในคานาสวัสดิการของครูในโรงเรียนประชาบาล ในเขต บางเขน พบว่า ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินหรือเงินเคื่อน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ปัจจัยหนึ่ง รวมทั้งสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุจาก การทำงาน การได้รับความคุ้มครอง และหลักประกันความมั่นคงอย่างเพียงพอใน เรื่องการออกจากงาน การได้รับความนับถือในความสามารถ และมีมือจากผู้บังคับ มบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันในการทำงาน สภาพการ ทำงานได้รับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงในทางที่ดีขึ้นเพื่อขจัดความเบื่อหน่ายในการทำงาน โอกาสก้าวหน้าในงานที่ทำ เหตุผลดังกล่าวนี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ในองค์กรมีความเต็มใจที่จะทำงานในองค์กรนั้น ๆ ให้บังเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยในทำนองเดียวกันของ มนูญ เอี่ยมวิสัย ในเรื่องขวัญในการ ปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 6 พบว่า สวัสดิการใน หน่วยงาน ความเพียงพอของรายได้จากการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อขวัญในการ ปฏิบัติงานเช่นเดียวกับปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกภูมิใจและเห็นความสำคัญของงน การระบุดตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และ สภาพการยอมรับนับถือ (มนูญ เอี่ยมวิสัย 2518 : 272 - 275)

ประธาน จันทรเจริญ (ประธาน จันทรเจริญ 2519 : 128) ได้ทำ การวิจัยเรื่องขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู พบว่า ความเพียงพอ ของรายได้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลกระทบต่อขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ใน วิทยาลัยครู และในปีเดียวกัน มนูญ บุญเชิด (มนูญ บุญเชิด 2519 : 125 - 128) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา ประจำจังหวัด สรปผลได้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนหนึ่งได้แก่ เงินเคื่อน และผลประโยชน์เกื้อกูล ความก้าวหน้า ความมั่นคง ของงานและอื่น ๆ

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์ในวิทยาลัยครู สงวน ช่างฉัตร (สงวน ช่างฉัตร 2520 : 13) ได้พบว่า ความเพียงพอของรายได้ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญด้วยเช่นกัน ส่วน กล้า ทองขาว (กล้า ทองขาว 2523 : 94) ได้ทำการศึกษปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ความเพียงพอของรายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์ด้วยปัจจัยหนึ่ง

งานวิจัยในต่างประเทศ

บราวน์ (Brown. 1952 : 12) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญ พบว่า องค์ประกอบทางครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ ครูที่มาจากครอบครัวระดับสูงหรือปานกลาง มีขวัญดีกว่าครูที่มาจากครอบครัวระดับต่ำ ครูที่มีขวัญดีจะพึงพอใจในการเป็นครู นอกจากนี้แล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ จากสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อขวัญของครู เช่น ความมั่นใจในข้อตกลงของผู้บริหารเกี่ยวกับสวัสดิการ รายได้ การเพิ่มวิทยฐานะและความปลอดภัย เป็นต้น

หลังจากนั้น ไซม์ผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของครู คือ แอนเดอร์สัน และแวนไคค (Anderson and Van. 1963 : 333 - 346) ได้รวบรวมปัจจัยทั้งหมดมี 10 ประการ คือ

1. ความเห็นพ้องด้วยกับวัตถุประสงค์
2. ความร่วมมือในการกำหนดนโยบาย
3. การใช้ความสามารถให้เป็นประโยชน์
4. ความเชื่อมั่นและนับถือในตัวผู้บริหาร
5. การมีความสัมพันธ์อันดีภายในคณะครู
6. ความสัมพันธ์กับชุมชน
7. สุขภาพทางร่างกายและจิตใจ

8. ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
9. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน
10. ปัญหาส่วนตัวของครู

การศึกษาของ เบรช (Brech. 1963 : 508 - 518) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญ คือ ความรู้สึกมั่นคงในการทำงาน ค่าจ้างดี และเพียงพอสำหรับครอบครัว โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า การได้รับความยุติธรรม สถานภาพในการทำงาน และการได้รับการยอมรับนับถือ ผู้ร่วมงานมีโอกาสรับรู้เรื่องราวขององค์กร มีการสื่อความหมายเพื่อความเข้าใจและความร่วมมืออันดี การมีภาวะการเป็นผู้นำที่ดี การหาทางให้งานเดิน ความภาคภูมิใจในงาน การมีโครงการให้คำแนะนำที่ดี และการปรึกษาหารือร่วมกัน

ผลการวิจัยเรื่อง ขวัญของครู นาเพียร์ (Napier. 1966 : 1288 - A) ได้สรุปไว้ว่า เงินเดือนที่เท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ ที่ได้รับการฝึกหัดมาเท่าเทียมกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ขวัญของครูมีระดับสูง นอกจากนี้ ขวัญของครูสัมพันธ์กับความเข้าใจและความซาบซึ้งของผู้บริหารที่มีต่อครู เป็นรายบุคคล ความมั่นใจและความสามารถของผู้บริหาร ความช่วยเหลือที่ครูได้รับจากการพิจารณาปัญหาด้านวินัย การให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่จะส่งผลถึงคณะครู ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ความเพียงพอในอุปกรณ์การสอน การมอบหมายการสอนที่เหมาะสม ความยุติธรรม และการมอบหมายงานพิเศษให้เท่าเทียมกัน ความมั่นคงในอาชีพ นโยบายการให้ออกจากงาน ความยุติธรรมในการแจกจ่ายชั่วโมงสอน ฯลฯ

ในปี 1970 ฮีลีย์ (Healy. 1970 : 2640 - A) พบว่า ขวัญของครูทำเกี่ยวข้องกับสถานภาพความมั่นคงทางการเงิน ประการหนึ่ง และยังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร ความก้าวหน้าในวิชาชีพ การเป็นสมาชิกใหม่ และความมั่นคงในการทำงาน สภาพการทำงาน เป็นต้น

ริชาร์ด ไคโซ่แบบสอบถามความคิดเห็นของครูตามแบบสอบถามของ มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Perdue Teacher Opinionnaire) ประเมินขวัญของครู ปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของครูนั้น เงินเดือนครู ความสามัคคีของครูกับครูใหญ่ ความพึงพอใจในการสอน ความสามัคคีในหมู่ครู ชั่วโมงการสอนของครู สาระสำคัญของหลักสูตร สถานภาพของครู การสนับสนุนทางด้านการศึกษาของชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริหารของโรงเรียน และความกดดันจากชุมชน (Richard. 1971 : 3838 - A)

ในปีต่อมา มอริส (Moris. 1972 : 4893 - A) พบว่า ในการวิจัย เรื่องขวัญของครู เงินเดือนของครู เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ขวัญของครูต่ำมาก นอกจากนั้น ครูที่จ้างมาสอนใหม่ ยังมีขวัญต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ในปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญ 7 ประการ คือ ความสามัคคีของครูและครูใหญ่ ความพึงพอใจในการสอน เงินเดือนของครู ชั่วโมงสอนของครู สาระสำคัญของหลักสูตร การสนับสนุนทางด้านการศึกษาจากชุมชน และสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการของโรงเรียน

เรมเพล และเบนท์เลย์ (Rempel and Bently. 1964 : 631 - 641) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบขวัญของครู พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู มี 8 ประการ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครูใหญ่
2. ความสัมพันธ์ระหว่างครูใหญ่กับหมู่คณะ
3. เงินเดือนของครู
4. ความพึงพอใจในการทำงานสอนของครู
5. ภาวะความรับผิดชอบของครู
6. ศักดิ์ศรีหรือฐานะของครู
7. ความสะดวกสบายในการทำงานของครู
8. ความสัมพันธ์ของครูกับชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า
 ความสำเร็จสำคัญปัจจัยหนึ่งในการสร้างขวัญของผู้ปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็
 งานทางคนอุตสาหกรรม และทางการศึกษา รายได้นี้เองมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต
 ของชนทุกชั้น ทุกอาชีพ ในเมื่อคนส่วนใหญ่ยอมรับว่า รายได้เป็นสิ่งสำคัญและมี
 ความหมายต่อชีวิตเช่นนี้แล้ว ผู้บริหารที่ฉลาดจึงน่าจะก่อให้เกิดความสำคัญต่อการใ้
 รายได้เป็นสิ่งจูงใจ

สมมติฐานในการศึกษา

1. อาจารย์ที่มีสภาพสมรสต่างกัน มีรายได้แตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีรายได้แตกต่างกัน
3. อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีรายได้แตกต่างกัน
4. อาจารย์ที่มีสภาพสมรสต่างกัน มีรายจ่ายแตกต่างกัน
5. อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีรายจ่ายแตกต่างกัน
6. อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีรายจ่ายแตกต่างกัน
7. อาจารย์ที่มีสภาพสมรสต่างกัน มีคู่ลยรายได้รายจ่ายแตกต่างกัน
8. อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีคู่ลยรายได้รายจ่ายแตกต่างกัน
9. อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีคู่ลยรายได้รายจ่ายแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ ของอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิ สถานภาพสมรส อายุราชการที่ ต่างกัน การศึกษาได้ดำเนินขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่อยู่ในวิทยาเขต ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 910 คน ซึ่งจำแนกเป็น วุฒิปริญญาเอก 82 คน ปริญญาโท 599 คน ปริญญาตรี 229 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ สุ่มมาจากอาจารย์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มจากอาจารย์ในแต่ละวุฒิ โดยขนาดของตัวอย่าง จากตารางสุ่ม Krejcie และ Morgan (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 609) ซึ่งได้อาจารย์วุฒิปริญญาเอก 29 คน ปริญญาโท 214 คน ปริญญาตรี 110 คน ในแต่ละวุฒิปริญญา ได้มาจากการสุ่มอย่างเป็นสัดส่วน ในแต่ละวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จำนวนอาจารย์ที่เป็นตัวอย่างทั้งหมด ประมาณ 353 คน

2. ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งลักษณะของเครื่องมือ มี 3 ลักษณะ คือ

1. แบบสอบถามปลายเปิด
2. แบบเติมคำ
3. แบบสอบถามปลายเปิด

2.1 วิธีสร้างแบบสอบถาม

2.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จาก ปรีชา ยนต์นิยม (ปรีชา ยนต์นิยม 2517 : 58 - 61) และแบบสำรวจสภาพหนี้สินของครูในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2 ศึกษาคณควาเอกสาร หนังสือ วารสาร และผลงานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางเศรษฐกิจ

2.1.3 สร้างเป็นแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็นตอนย่อย ๆ ดังนี้

- 2.1.3.1 ข้อมูลทั่วไป
- 2.1.3.2 ประเภทรายได้
- 2.1.3.3 ประเภทรายจ่าย
- 2.1.3.4 ภาวะหนี้สิน
- 2.1.3.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.1.4 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content validity) โดยใช้วิธีการของโรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ได้แก่ รศ.ดร.เป็รื่อง กุญฑ รศ.ดร.ประชุม รอดประเสริฐ รศ.ชูศรี วงศ์รัต ะ ศศ.นิภา แนวบุญเ็ยบร ศศ.พมิตกา เทศนิยม และอาจารย์ คารา ภาคสุชน

2.1.5 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
แบบสอบถามใหม่มีความรัดกุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น
5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ
สถานภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ อายุราชการ สถานภาพสมรส วุฒิ รวมทั้ง
ที่อยู่อาศัย และจำนวนผู้อยู่ในความอุปการะ

ตอนที่ 2 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ที่ได้รับจากทางราชการ
รายได้พิเศษ รวมทั้งรายได้ของคู่สมรส และบุคคลที่อยู่ในความอุปการะมอบให้

ตอนที่ 3 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับรายจ่ายในครัวเรือน ค่าใช้จ่าย
ส่วนตัว และค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าถาวร

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับภาวะหนี้สินที่เกิดขึ้น คือสาเหตุที่ต้องมีหนี้สิน

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม
ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการที่จะได้รับ
จากทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นตัวเงินหรือบริการ

เนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ นำเอาข้อมูลที่ได้รับการพิจารณา
จากผู้เชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับเรียบร้อยแล้ว มาแยกเป็นประเภทรายได้รายจ่าย
ต่าง ๆ แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทั้ง 5 ตอน ดังกล่าว

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย
ไปยังวิทยาเขตต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากรองอธิการบดีทุกวิทยาเขต
ในกรุงเทพมหานคร และการรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม
ด้วยตนเอง ตามวันที่ได้นัดหมายไว้

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 จำนวนเงินของแต่ละบุคคล ถือเป็นคะแนนดิบ

4.2 หาค่าเฉลี่ย (mean)

4.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม โดยใช้

t - test Independent

4.5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-way analysis of
variance)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

N	แทน	จำนวนอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ วิทยาเขตประสานมิตร วิทยาเขต ปทุมวัน วิทยาเขตบางเขน และวิทยาเขตพลศึกษา โดยวิธีการต่อไปนี้

- 1.1 ทาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้แต่ละประเภทของอาจารย์ โดยแบ่งตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ
- 1.2 ทาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทของอาจารย์ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ
- 1.3 ทาคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้ทั้งหมด และรายจ่ายทั้งหมด รวมทั้งดุลย์รายได้ รายจ่ายของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตอนที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายไ้ดรรายจ่ายของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นรายข้อ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ทดสอบความแตกต่างในเรื่องรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายไ้ดรรายจ่ายของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพโสด และสมรส
- 2.2 ทดสอบความแตกต่างในเรื่องของรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายไ้ดรรายจ่ายของอาจารย์ จำแนกตามวุฒิ ซึ่งได้แก่ ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
- 2.3 ทดสอบความแตกต่างในเรื่องของรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายไ้ดรรายจ่ายของอาจารย์ จำแนกตามอายุราชการ อายุราชการน้อย (ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปถึง 5 ปี) อายุราชการปานกลาง (ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปถึง 10 ปี) และอายุราชการมาก (ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป)

ตอนที่ 3 ศึกษาภาวะหนี้สิน การผ่อนชำระรายเดือน สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ และแหล่งเงินกู้ของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

- 3.1 ศึกษาภาวะหนี้สิน และการผ่อนชำระรายเดือนของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

3.2 ศึกษาเหตุแห่งการเป็นหนี้ของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

3.3 ศึกษาวิธีหาเงินมาใช้จ่ายเมื่อจำเป็นของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

3.4 ศึกษาแหล่งเงินกู้ของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตอนที่ 4 ความต้องการทางด้านสวัสดิการ และบริการต่าง ๆ ของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ โดยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 รวบรวมความถี่เกี่ยวกับความต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการที่เกี่ยวกับรายได้ และสวัสดิการ

4.2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสวัสดิการ และบริการจากมหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้แต่ละประเภทของอาจารย์ โดยแยกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ รายได้แต่ละประเภทของอาจารย์ ที่มีสถานภาพสมรส ทั้ง ชาย และอาจารย์ชาย
ทั้งนี้

ตัวแปร	N	เงินก้อน		รายได้พิเศษจากทางราชการ		รายได้พิเศษส่วนตัว		รายได้จากครอบครัว	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
<u>สถานภาพสมรส</u>									
โสด	90	6982.74	2858.51	383.83	650.61	305.56	959.95	958.86	4559.06
สมรส	263	7533.29	4423.05	599.30	753.36	363.28	1595.83	6083.33	8963.84
<u>วุฒิ</u>									
ต่ำ	110	6680.72	2837.01	892.52	4409.57	419.39	1094.62	3780.62	5444.73
ปานกลาง	214	7366.89	2490.02	645.43	45331.80	211.81	1882.93	5188.63	9592.73
สูง	29	8151.86	2350.10	655.91	1012.03	1005.00	10364.40	3644.83	3889.32
<u>อายุราชการ</u>									
น้อย	33	4163.64	775.46	331.87	546.42	392.68	825.16	2969.70	7903.66
ปานกลาง	73	5420.27	1125.47	937.11	2619.00	335.48	887.29	5463.35	13403.70
มาก	247	8304.89	3769.69	1046.04	5865.82	365.49	1705.06	4962.52	8392.91

จากตาราง 1 แสดงรายได้เฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้ประเภทเงินเดือน รายได้จากทางราชการนอกเหนือจากเงินเดือน รายได้พิเศษส่วนตัว และรายได้จากครอบครัวที่มอบให้ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ ซึ่งมีดังนี้

1. รายได้เฉลี่ยประเภทเงินเดือนเมื่อหักภาษีแล้ว

อาจารย์โสด มีรายได้จากเงินเดือนประมาณเดือนละ 6,982 บาท ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายได้จากเงินเดือนประมาณ 7,533 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายได้จากเงินเดือน เดือนละประมาณ 6,680 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง มีรายได้เดือนละ 7,366 บาท และ 8,151 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้จากเงินเดือนประมาณเดือนละ 4,163 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและมาก มีรายได้จากเงินเดือน 5,420 บาท และ 8,304 บาท ตามลำดับ

2. รายได้พิเศษจากทางราชการนอกเหนือจากเงินเดือน

อาจารย์โสด มีรายได้จากทางราชการนอกเหนือจากเงินเดือนประมาณเดือนละ 383 บาท ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายได้ประมาณ 599 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายได้ประเภทนี้ประมาณ 892 บาท ต่อเดือน ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและวุฒิสสูง มีรายได้ประมาณ 645 บาท และ 655 บาท ต่อเดือน ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้ประเภทนี้ประมาณ 331 บาทต่อเดือน ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง และมาก มีรายได้ประเภทนี้ประมาณ 937 บาท และ 1,036 บาท ตามลำดับ

3. รายได้พิเศษส่วนตัว

อาจารย์โสด มีรายได้พิเศษประมาณเดือนละ 305 บาท
 ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายได้พิเศษเฉลี่ยประมาณ 363 บาทต่อเดือน

อาจารย์ที่มีวุฒิค่า มีรายได้พิเศษเพียงเดือนละ 419 บาท
 ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง มีรายได้พิเศษประมาณเดือนละ 211 บาท
 และ 1,005 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้พิเศษประมาณเดือนละ
 392 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและมาก มีรายได้พิเศษเดือนละ
 335 บาท และ 365 บาท ตามลำดับ

4. รายได้จากคูกูสมรส หรือจากบุคคลในครอบครัว

อาจารย์โสดได้รับรายได้จากบุคคลในครอบครัวเดือนละ 958 บาท
 ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายได้ประเภทนี้เดือนละ 6,083 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิค่า มีรายได้จากครอบครัวเดือนละ 3,780 บาท
 ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง มีรายได้จากครอบครัวเดือนละ 5,188 บาท
 และ 3,644 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้จากครอบครัว 2,969 บาท
 ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและมาก มีรายได้เดือนละ 5,463 บาท
 และ 4,962 บาท ตามลำดับ

1.2 หากค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าใช้จ่ายแต่ละ
 ประเภทของอาจารย์ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายจ่ายประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ ที่มีสถานภาพสมรส วิทยุ และ อายุราชการที่แตกต่างกัน

ตัวแปร	N	รายจ่ายในครัวเรือน		รายจ่ายส่วนตัว		รายจ่ายในการชดเชยค่าอาหาร	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
<u>สถานภาพ</u>							
โสด	90	6941.69	9257.65	4162.46	3112.49	1035.15	3940.57
สมรส	263	10281.50	7339.68	4500.26	4236.94	2621.84	7112.09
<u>วิทยุ</u>							
ค่า	110	8426.08	9498.85	4342.72	3350.31	2305.97	13964.70
ปานกลาง	214	10103.50	8925.16	4451.26	7835.26	2341.34	5974.36
สูง	29	11632.10	20287.60	4388.45	2918.74	6714.07	14473.80
<u>อายุราชการ</u>							
น้อย	33	4060.88	3879.85	2727.12	1688.59	473.18	1016.55
ปานกลาง	73	7360.70	4443.74	3630.48	2818.52	1653.09	4151.68
มาก	247	10586.90	8521.31	4900.12	7507.80	3476.97	14083.90

จากตาราง 2 แสดงรายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายส่วนตัวเฉลี่ย และ รายจ่ายในการซื้อสินค้าด้วยเงินสดเฉลี่ยของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ ปรากฏผลดังนี้

1. รายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์

อาจารย์โสด มีรายจ่ายในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 6,941 บาท ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 10,281 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยเดือนละ 8,426 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลาง และอาจารย์ที่มีวุฒิสุง มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย เดือนละ 10,103 บาท และ 11,632 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 4,060 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและอายุราชการมาก มีรายจ่ายเฉลี่ย เดือนละ 7,360 บาท และ 10,586 บาท ตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณารายจ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ย

อาจารย์โสด มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยเดือนละ 4,162 บาท อาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายจ่ายเดือนละ 4,500 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายจ่ายส่วนตัวโดยเฉลี่ยเดือนละ 4,342 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง โดยเฉลี่ยต่อเดือน 4,415 บาท และ 4,388 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการต่ำ มีรายจ่ายส่วนตัวเฉลี่ยเดือนละ 2,727 บาท อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและมาก มีรายจ่ายโดยเฉลี่ย ต่อเดือน 3,630 บาท และ 4,900 บาท ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณารายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรที่จ่ายเป็นเงินสดในปี

อาจารย์โสด มีรายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรที่จ่ายเป็นเงินสด เดือนละ 1,035 บาท อาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายจ่ายเดือนละ 2,621 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิทำ มีรายจ่ายโดยเฉลี่ยเดือนละ 2,305 บาท ส่วน
อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง มีรายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหารเดือนละ 2,341 บาท
และ 6,714 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายจ่ายในการซื้อสินค้าเดือนละ
473 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและมาก มีรายจ่ายประเภทนี้
เฉลี่ยเดือนละ 1,653 บาท และ 3,476 บาท ตามลำดับ

1.3 หากค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้อบรมรายจ่าย
รวม และคุลย์รายได้อบรมรายจ่าย

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของรายได้อบรม รายจ่ายรวม และ
คุลย์รายได้อบรมของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการที่
แตกต่างกัน

ตัวแปร	N	รายได้อบรม		รายจ่ายรวม		คุลย์รายได้อบรม	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
<u>สถานภาพ</u>							
โสด	90	8630.99	5529.92	12139.30	12035.70	-3508.30	11606.60
สมรส	263	14579.20	10958.50	17403.60	13966.90	-2824.40	14512.20
<u>วุฒิ</u>							
ทำ	110	11772.60	8236.05	15074.77	18568.50	-3302.14	17352.90
ปานกลาง	214	13412.76	46075.00	16896.10	14749.30	-3483.34	47344.50
สูง	29	13457.60	10582.70	22734.62	68181.40	-9277.02	66055.30
<u>อายุราชการ</u>							
น้อย	33	7857.88	8221.96	7261.18	5285.38	596.70	7009.16
ปานกลาง	73	12156.21	13811.40	12644.27	7303.51	-488.05	1399.30
มาก	247	14668.92	11106.40	18963.99	20311.10	-4295.07	20468.20

จากตาราง 3 แสดงรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายได้รายจ่ายของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ ปรากฏดังต่อไปนี้

1. เมื่อพิจารณารายได้รวม อาจารย์โสดมีรายได้รวมโดยเฉลี่ยเดือนละ 8,630 บาท ส่วนรายได้รวมของอาจารย์ที่สมรสแล้วเฉลี่ยเดือนละ 14,579 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิคำ มีรายได้รวมเฉลี่ยเดือนละ 11,772 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและวุฒิสูง มีรายได้รวมเฉลี่ยเดือนละ 13,412.76 บาท และ 13,457.60 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้รวมเฉลี่ยเดือนละ 7,857 บาท อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง และอาจารย์ที่มีอายุราชการมาก โดยเฉลี่ยเดือนละ 12,156 บาท และ 14,668 บาท ตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณารายจ่ายรวม อาจารย์โสด มีรายจ่ายรวมเดือนละ 12,139 บาท ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 17,403 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิคำ มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยต่อเดือน 15,074 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลาง และอาจารย์ที่มีวุฒิสูง มีรายจ่ายเฉลี่ย 16,896 บาท และ 22,734 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยเดือนละ 7,261 บาท อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง และอาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายจ่ายรวมเฉลี่ย 12,644 บาท และ 18,964 บาทต่อเดือน ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณาดุลย์รายได้รายจ่ายตามสถานภาพสมรส พบว่า อาจารย์โสด มีรายจ่ายเกินดุลย์เฉลี่ยเดือนละ 3,058 บาท และอาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายจ่ายเกินดุลย์โดยเฉลี่ยต่อเดือน 2,824 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิค่า วุฒิปานกลาง และวุฒิดู่ง ต่างก็มีรายจ่ายเกินคุลย์ โดยเฉลี่ยต่อเคื่อน 3,302 บาท 3,483 บาท และ 9,277 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายจ่ายต่ำกว่าคุลย์เฉลี่ยเคื่อนละ 596 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและอายุราชการมาก มีรายจ่ายเกินคุลย์เฉลี่ยประมาณเคื่อนละ 488 บาท และ 4,295 บาท ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบรายไค้ รายจ่าย และคุลย์รายไค้รายจ่ายของ อาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตาราง 4 เปรียบเทียบรายได้อะไรต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน

คำสถิติ สถานภาพ	N	รายได้จากเงินเดือน		รายได้พิเศษจาก ทางราชการ			รายได้อื่น ๆ			รายได้จากครอบครัว			
		\bar{X}	S	t	\bar{X}	S	t	\bar{X}	S	t	\bar{X}	S	t
โสด	906	982.74	2838.51		373.83	650.61		305.56	595.95		958.86	4559.86	
สมรส	263	753.29	4423.05	-1.3599	599.30	753.36	-2.6012	363.28	1595.83	-0.4089	6083.53	8963.84	-6.9960

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$t (0.5, \infty) = 1.960$$

จากตาราง 4 แสดงว่าอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีรายได้อื่นพิเศษจากทางราชการ และรายได้อื่นจากครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้อื่นสูงประมาณ 6 เท่า ส่วนรายได้อื่นอื่น ๆ ของอาจารย์โสดและสมรสไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบรายได้อาย และรายจ่ายของอาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน

คาตลลล	N	รายไดรวม		รายจ่ายรวม		รายจ่ายไครายจ่าย						
		\bar{X}	S	t	\bar{X}	S	t	\bar{X}	S	t		
สถานภาพ												
โสด	90	8630.99	5529.92		12139.30	12035.70		-3508.30	11606.60			
สมรส	263	14579.20	10958.50	-6.6653*	17403.60	13966.90	-3.4331*	-2824.40	14512.20			-0.4152

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

t (.05, ๑0) = 1.960

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีรายได้อายและรายจ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์สมรสแล้วมีรายได้อายรวมและรายจ่ายรวมโดยเฉลี่ยสูงกว่าอาจารย์โสด ส่วนรายจ่ายไครายจ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบรายได้อะไรต่าง ๆ ของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน

ประเภทของรายได้อะไร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. เงินเดือน	ระหว่างกลุ่ม	2	61777900.00	30889000.00	4.5954*
	ภายในกลุ่ม	350	2352590000.00	6721690.00	
2. รายได้พิเศษจากราชการ	ระหว่างกลุ่ม	2	72524000.00	362627000.00	0.2885
	ภายในกลุ่ม	350	439857000000.00	1256730000.00	
3. รายได้พิเศษส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	306116000.00	153058000.00	13.7586*
	ภายในกลุ่ม	350	3893580000.00	11124500.00	
4. รายได้จากครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	174390000.00	87194900.00	1.3123
	ภายในกลุ่ม	350	23255200000.00	66443500.00	

$$F_{.05} (2, 350) = 2.99$$

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันมีรายได้จากเงินเดือนและรายได้พิเศษส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้พิเศษจากราชการนอกเหนือจากเงินเดือน และรายได้ที่บุคคลในครอบครัวมอบให้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายได้อะไรประเภทเงินเดือน และรายได้พิเศษส่วนตัวของอาจารย์วุฒิระดับใดแตกต่างกันบ้าง จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งมีผลการทดสอบดังแสดงในตาราง 8 และตาราง 9

ตาราง 8 เปรียบเทียบรายได้ประเภทเงินเดือนของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันเป็นรายคู่

วุฒิ	ต่ำ ($\bar{X} = 6680.72$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 7366.89$)	สูง ($\bar{X} = 8151.86$)
ต่ำ	-	686.17	1471.14*
ปานกลาง		-	784.97
สูง			-
	r	2	3
q = .95	(r, 350)	2.77	3.31
$\frac{MS}{n}$ q = .95	(r, 350)	910.73	1088.28

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสสูง มีรายไ้มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและต่ำกับอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและสูง มีรายได้ประเภทเงินเดือนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบรายจ่ายของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน

ประเภทรายจ่าย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. รายจ่ายในครัวเรือน	ระหว่างกลุ่ม	2	321604000.00	160802000.00	1.4685
	ภายในกลุ่ม	350	30326500000.00	109504000.00	
2. รายจ่ายส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	868864.00	434432.00	0.0105
	ภายในกลุ่ม	350	14538500000.00	41538600.00	
3. รายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวร	ระหว่างกลุ่ม	2	7206120000.00	3603060000.00	8.5033*
	ภายในกลุ่ม	350	148304000000.00	423725000.00	

F .05 (2, 350) 3.02

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน มีรายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายจ่ายทางค่านอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรของอาจารย์วุฒิระดับใดแตกต่างกัน จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหารของอาจารย์
ที่มีวุฒิต่างกันเป็นรายคู่

วุฒิ	ค่า ($\bar{X} = 2305.97$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 2341.34$)	สูง ($\bar{X} = 18783.00$)
ค่า	-	55.57	16477.10 *
ปานกลาง		-	16441.70 *
สูง			-
	r	2	3
q = .95 (r, 350)		2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$ q = .95 (r, 350)		7230.96	8640.58

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสสูงมีรายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหาร
สูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและวุฒิต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางกับอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำมีรายจ่ายไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์
ที่มีวุฒิต่างกัน

สถานภาพทาง เศรษฐกิจ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
รายได้รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1761500000.00	880751000.00	0.6662
	ภายในกลุ่ม	350	46270800000.00	1322020000.00	
รายจ่ายรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	9376380000.00	4688190000.00	7.6646 *
	ภายในกลุ่ม	350	214082000000.00	611664000.00	
ดุลย์รายได้ รายจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	8666250000.00	4333120000.00	2.3980
	ภายในกลุ่ม	350	632437000000.00	1806960000.00	

$$F_{.05} (2, 350) = 2.99$$

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิต่างกันมีรายจ่ายรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้รวมและดุลย์รายได้รายจ่าย
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายจ่ายรวมของอาจารย์วุฒิ
ระดับใดแตกต่างกันบ้าง จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งมีผลการทดสอบดังแสดง
ในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายรวม ของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน เป็นรายตัว

วุฒิ	ต่ำ ($\bar{X} = 15074.77$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 16896.10$)	สูง ($\bar{X} = 22734.62$)
ต่ำ	-	1821.38	19728.80*
ปานกลาง		-	17907.40*
สูง			-
	r	2	3
	q = .95 (r, 350)	2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$	q = .95 (r, 350)	453.13	541.44

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสูง มีรายจ่ายรวมมากกว่า อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายจ่ายรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบรายได้อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน

ประเภทของรายได้อ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. เงินเดือน	ระหว่างกลุ่ม	2	831812000.00	415906000.00	* 40.3653
	ภายในกลุ่ม	350	3606240000.00	10303500.00	
2. รายได้พิเศษจากทางราชการ	ระหว่างกลุ่ม	2	14449500.00	7224750.00	0.2820
	ภายในกลุ่ม	350	8967740000.00	25622100.00	
3. รายได้พิเศษ	ระหว่างกลุ่ม	2	85420.00	42710.00	0.188
	ภายในกลุ่ม	350	793652000.00	2267580.00	
4. รายได้จากบุคคลในครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	146933000.00	73466600.00	0.7970
	ภายในกลุ่ม	350	32262900000.00		

$$F_{.05} (2, 350) = 2.99$$

จากตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีรายได้อประเภทเงินเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้อจากทางราชการ นอกเหนือจากเงินเดือน รายได้พิเศษ และรายได้อของคู่สมรส และบุคคลในครอบครัว มอบให้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายได้อประเภทเงินเดือนของอาจารย์ที่มีอายุราชการกลุ่มใดแตกต่างกันบ้าง จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่อซึ่งมีผลการทดสอบดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้ประเภทเงินเดือนของอาจารย์ที่มี
อายุราชการต่างกันเป็นรายคู่

อายุราชการ	น้อย ($\bar{X} = 4163.64$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 5420.27$)	มาก ($\bar{X} = 8304.89$)
น้อย	-	1256.64*	4141.25*
ปานกลาง		-	2884.61*
มาก			-

	r	2	3
$q = .95 (r, 350)$		2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$ $q = .95 (r, 350)$		1124.68	1343.92

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายได้จากเงินเดือนมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและน้อย ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางก็มีรายได้จากเงินเดือนมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย ความแตกต่างในเรื่องรายได้จากเงินเดือนของอาจารย์ทั้งสามกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 เปรียบเทียบรายจ่ายของอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน

ประเภทรายจ่าย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. รายจ่ายในครัวเรือน	ระหว่างกลุ่ม	2	1589340000.00	494672000.00	14.0713*
	ภายในกลุ่ม	350	19766200000.00	56474900.00	
2. รายจ่ายส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	196929000.00	98464300.00	2.3719
	ภายในกลุ่ม	350	14529500000.00	41513000.00	
3. รายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	387759000.00	193879000.00	1.3553
	ภายในกลุ่ม	350	50069800000.00	143057000.00	

$$F_{.05} (2, 350) = 2.99$$

จากตาราง 15 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีรายจ่ายในครัวเรือนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายจ่ายส่วนตัว รายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์ที่มีอายุราชการกลุ่มใดแตกต่างกันบ้าง จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งมีผลการทดสอบดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกันเป็นรายคู่

อายุราชการ	น้อย ($\bar{X} = 4060.88$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 7360.70$)	มาก ($\bar{X} = 10586.90$)
น้อย	-	3299.82*	6526.00*
ปานกลาง		-	3226.18*
มาก			-
	r	2	3
	q = .95 (r, 350)	2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$	q = .95 (r, 350)	2633.10	3146.38

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการแตกต่างกันมีรายจ่ายในครัวเรือนแตกต่างกัน อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายจ่ายมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและน้อย อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางมีรายจ่ายมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย และความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย และดุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์
ที่มีอายุราชการต่างกัน

สถานภาพทาง เศรษฐกิจ	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
รายได้รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1519600000.00	759898000.00	* 5.7515
	ภายในกลุ่ม	350	46242400000.00	132121000.00	
รายจ่ายรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	5400270000.00	2700140000.00	* 8.8971
	ภายในกลุ่ม	350	106220000000.00	303486000.00	
ดุลย์รายได้รายจ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	1300870000.00	650437000.00	1.9172
	ภายในกลุ่ม	350	118744000000.00	339270000.00	

$$F_{.05} (2, 350) = 2.99$$

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน มีรายได้รวม รายจ่ายรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนดุลย์รายได้รายจ่ายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อทดสอบว่ารายจ่ายรวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการกลุ่มใดแตกต่างกันบ้าง จึงทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งมีผลการทดสอบ ดังแสดงในตาราง 18 และ 19

ตาราง 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายไ้รวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการ
ต่างกันเป็นรายคู่

อายุราชการ	น้อย ($\bar{X} = 7857.88$)	ปานกลาง ($\bar{X} = 12156.21$)	มาก ($\bar{X} = 14668.92$)
น้อย	-	4298.34*	6811.25*
ปานกลาง		-	2512.72
มาก			-
	r	2	3
$q = .95$	(r, 350)	2.77	3.31
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$	$q = .95$	4027.40	4812.50

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการมากก็อาจารย์ที่มี
อายุราชการปานกลาง มีรายไ้รวมมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการมากก็อาจารย์ที่มี
อายุราชการปานกลาง มีรายไ้รวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายรวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน
เป็นรายคู่

อายุราชการ	น้อย ($\bar{x} = 7261.18$)	ปานกลาง ($\bar{x} = 12644.27$)	มาก ($\bar{x} = 18963.99$)
น้อย	-	5383.09	11702.80*
ปานกลาง		-	6319.70*
มาก			-
	r	2	3
$\sqrt{\frac{MS}{n}}$	q = .95 (r, 350)	2.77	3.31
	q = .95 (r, 350)	6103.92	7297.67

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายจ่ายรวมมากกว่า
อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย และปานกลาง ความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและน้อย มีรายจ่ายรวมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ศึกษาภาวะหนี้สิน สาเหตุแห่งการเป็นหนี้และแหล่งเงินกู้ของ
อาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตาราง 21 แสดงภาวะหนี้สินและการผ่อนชำระรายเดือนของอาจารย์ที่มีสถานภาพ
สมรส วุฒิ และอายุราชการต่างกัน

ตัวแปร	N	ภาวะหนี้สินรวม		การผ่อนชำระรายเดือน	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
<u>สถานภาพสมรส</u>					
โสด	90	65515.60	143621.00	1234.78	1682.31
สมรส	263	82055.90	142704.00	2056.73	2617.95
<u>วุฒิ</u>					
ต่ำ	110	81822.70	137331.00	1706.30	1836.56
ปานกลาง	214	77717.10	147677.00	1980.75	2722.37
สูง	29	96413.80	269480.00	2885.52	7800.06
<u>อายุราชการ</u>					
น้อย	33	61878.80	150439.00	882.42	1488.06
ปานกลาง	73	82358.80	133865.00	1832.51	2188.66
มาก	247	73627.90	134996.00	1929.54	2473.99

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์โสดมีหนี้สินรวมเฉลี่ย 65,515 บาท โดยต้องผ่อนชำระรายเดือนละประมาณ 1,234 บาท ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้วมีหนี้สินรวมถึง 82,055 บาท โดยต้องผ่อนชำระรายเดือนละประมาณ 2,056 บาท

อาจารย์ที่มีวุฒิสงมีหนี้สินรวม 96,413 บาท โดยผ่อนชำระเดือนละ 2,885 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำและปานกลางมีหนี้สินรวม 81,822 บาท และ 77,717 บาท โดยต้องผ่อนชำระเดือนละ 1,706 บาท และ 1,980 บาท ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยมีหนี้สินน้อยกว่าอาจารย์กลุ่มอื่น กล่าวคือ มีหนี้สินรวม 61,878 บาท ผ่อนชำระเดือนละ 882 บาท ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการ ปานกลางและมากมีหนี้สินถึง 82,358 บาท และ 73,627 บาท โดยต้องผ่อนชำระ เดือนละ 1,832 บาท และ 1,929 บาท ตามลำดับ

ตาราง 21 แสดงสาเหตุทำให้ต้องเป็นหนี้ของข้าราชการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพ สมรส หนี้ และอายุราชการ

สาเหตุทำให้ต้องเป็นหนี้	สถานภาพ			หนี้			อายุราชการ									
	โสด	สมรส	ค่า	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	น้อย	ปานกลาง	สูง							
										อันถึงจำนวนอันถึงจำนวนอันถึงจำนวน						
										อันถึงจำนวน	อันถึงจำนวน	อันถึงจำนวน				
ลงทุนเพื่อหวังผลกำไร	8	3	8	23	7	33	7	21	5	2	6	2	9	5	8	18
รายจ่ายมากกว่ารายได้	3	15	3	102	2	71	4	43	4	3	1	13	6	13	2	95
ข้อของเงินผ่อน	4	14	6	45	3	56	8	20	-	-	3	7	4	19	6	32
รับภาระจากการค้าประกัน	8	3	11	6	9	7	10	6	-	-	-	-	9	5	11	3
เพื่อพักอาศัย	1	21	1	126	4	55	1	92	1	9	5	8	1	42	1	102
เพื่อยานพาหนะ	6	10	4	97	5	46	2	54	3	4	4	4	3	20	4	83
เพื่อการศึกษ	5	12	5	68	6	43	5	23	-	-	2	9	5	24	5	49
เพื่อซื้อของฟุ่มเฟือยเป็นครั้งคราว	4	14	9	15	8	13	6	22	6	1	3	7	7	9	9	11
เพื่อเดินทางทัศนศึกษา	7	6	7	25	8	13	9	15	6	1	6	2	10	6	7	21
เพื่อเหตุฉุกเฉินในครอบครัว	2	17	2	110	1	73	3	44	2	6	2	9	2	31	3	90
อื่น ๆ	9	2	10	10	10	1	9	10	2	6	-	-	8	7	10	5

ฉบับได้เกิน 1 ข้อ

เมื่อพิจารณาสาเหตุสำคัญอันค้ำต้น ๆ ของการเป็นหนี้ พบว่า การเป็นหนี้ของอาจารย์โสดและสมรสมาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัยมาเป็นอันค้ำหนึ่ง รองลงมา เป็นเหตุผลเงินที่จำเป็นภายในครอบครัว รายจ่ายสูงกว่ารายได้ และการใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะ

อาจารย์ที่มีวุฒิคำ ต้องเป็นหนี้เพราะเหตุผลเงินที่เกิดกับครอบครัวเป็นอันค้ำหนึ่ง รองลงมาเป็นเพราะรายจ่ายมากกว่ารายได้ และข้อของเงินผ่อน ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางมีสาเหตุการเป็นหนี้มาจากค่าใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัยเพื่อยานพาหนะ และเพื่อเหตุผลเงินภายในครอบครัว ตามลำดับ อาจารย์ที่มีวุฒิสองต้องเป็นหนี้เพราะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย เหตุผลเงินภายในครอบครัวและเพื่อยานพาหนะ ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย เป็นหนี้เพราะรายจ่ายมากกว่ารายได้มาก เป็นอันค้ำหนึ่ง รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา และข้อของเงินเพื่อเป็นครั้งคราว อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางเป็นหนี้เพราะการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัยเพื่อเหตุผลเงินภายในครอบครัว และเพื่อยานพาหนะ ตามลำดับ ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการมากเป็นหนี้เพราะการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย เพราะรายจ่ายมากกว่ารายได้ และเพราะเหตุผลเงินและความจำเป็นภายในครอบครัว

ตาราง 22 วิจัยเงินนอกระบบของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส
 หญิง และอายุราชการ

ตัวแปร	คู่โดยเสียคอกเบี้ย		มีโดยไม่ต้องเสียคอกเบี้ย		รวมจำนวน*
	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	
สถานภาพสมรส					
โสด	1	53	2	27	80
สมรส	1	219	2	55	274
อาชีพ					
ค้า	1	69	2	7	76
ปานกลาง	1	153	2	59	212
สูง	1	19	2	12	31
อายุราชการ					
น้อย	1	20	2	32	55
ปานกลาง	1	54	2	26	80
สูง	1	193	2	42	197

* หมายเหตุ : ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ
 ตาราง 22 พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร ไม่จำแนกตามสถานภาพสมรส
 จำแนกตามอาชีพ และจำแนกตามอายุราชการ เมื่อต้องการใช้เงินจะใช้วิธีที่เป็นอันดับแรกและอันดับรองลงมา
 โดยการมีโดยไม่ต้องเสียคอกเบี้ย

ตาราง 23 แหล่งเงินทุนของอาจารย์ จำนวนตามสถานภาพสมรส ชาติ และอายุราชการ

ตัวแปร	สหกรณ์ออมทรัพย์ ของมหาวิทยาลัย		สถาบันการเงิน ของรัฐ		สถาบันการเงิน ของภาคเอกชน		เอกซมทั่วไป		รวม
	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	
สถานภาพสมรส									
โสด	1	64	4	4	3	7	2	14	89
สมรส	1	226	3	52	4	29	2	68	375
ชาติ									
คำ	1	78	4	1	3	2	2	46	127
ปานกลาง	1	164	4	21	2	31	3	29	245
สูง	1	21	2	1	2	1	2	1	26
อายุราชการ									
น้อย	1	14	2	12	3	4	4	3	33
ปานกลาง	1	58	3	8	4	2	2	20	88
สูง	1	212	4	21	3	34	2	48	315

หมายเหตุ : รวมโดยมากกว่า 1 ข้อ

เมื่อพิจารณาแหล่งเงินทุน ปรากฏว่าอาจารย์ส่วนใหญ่จะกู้เงินจากสหกรณ์
ออมทรัพย์เป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากเอกชนทั่วไป สถาบันการเงิน
ของภาคเอกชน และสถาบันการเงินของรัฐ ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความต้องการทางบ้านสวัสดิการและบริการพิเศษต่าง ๆ ของ
อาจารย์ จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ

ตาราง 24 จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับความตึงเครียด
 ช่วยเหลือจากทางราชการ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส ผู้ และอายุราชการ

	ต่องกรร		จัดบริการ		บริการอาหาร		บ้านพักของ		คู่ประกันการ		บริการแพทย์ใน		รวม
	กรรับ-ส่ง		อาหารกลางวัน		รายเดือน		ทางราชการ		ขอเคสสถาน		มหาวิทยาลัย		
	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	อันดับ	จำนวน	
สถานภาพสมรส													
โสด	1	15	3	10	6	5	5	7	2	14	3	13	64
สมรส	1	65	6	25	4	41	5	32	2	45	3	44	252
อายุ													
ต่ำกว่า	1	56	5	27	3	44	6	23	2	45	4	32	227
ปานกลาง	2	79	5	42	6	18	4	44	3	61	1	110	354
สูง	2	12	6	3	-	-	3	8	4	7	1	15	45
อายุราชการ													
น้อย	3	13	5	8	6	1	4	9	1	18	2	17	66
ปานกลาง	2	32	4	21	6	18	5	20	3	50	1	39	160
มาก	1	40	5	19	2	34	5	19	3	27	4	24	163

เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของความต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการ อาจารย์โสดต้องการให้ทางราชการจัดรถรับส่ง การค้าประกันการซื้อบ้าน จัดให้มีบริการแพทย์ในมหาวิทยาลัย ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้วต้องการบริการรถรับส่ง และบริการทางแพทย์ในมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีวุฒิค่าความต้องการความช่วยเหลือในเรื่องรถรับส่ง การค้าประกันการซื้อบ้าน และบริการอาหารรายเดือน อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลาง ต้องการบริการแพทย์ในมหาวิทยาลัยเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นความต้องการรถรับส่ง และการค้าประกันการซื้อบ้าน ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิสูงต้องการบริการทางแพทย์เป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นบริการรถรับส่ง และที่พักอาศัยของทางราชการ

อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยมีความต้องการบริการอาหารรายเดือนเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นบริการแพทย์ในมหาวิทยาลัยและบริการรถรับส่ง อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางต้องการบริการแพทย์ในมหาวิทยาลัย บริการรถรับส่ง และการค้าประกันการซื้อบ้าน ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการมาก ต้องการบริการรถรับส่งเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นบริการอาหารปีนโตรายเดือน และการค้าประกันการซื้อบ้านพักอาศัย

ความต้องการที่เกี่ยวกับบ้านพักของทางราชการ บริการอาหารปีนโตรายเดือน และบริการอาหารกลางวันเป็นความต้องการในอันดับท้าย ๆ

ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยควรจัดให้ หรือควรดำริให้มีขึ้น

1. สวัสดิการที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

1.1 มหาวิทยาลัยควรสร้างบ้านพักอาศัยในรูปแบบ Apartment หรือบ้านให้อาจารย์เข้าพักอาศัยในมหาวิทยาลัยหรือในวิทยาเขต หรืออาจจะเป็นผู้ช่วย

ประสานงานกับหมู่บ้านจัดสรร ทั้งหมู่บ้านอาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในบริเวณที่ไม่ห่างไกลมากนัก พร้อมทั้งจัดรถรับส่งจากหมู่บ้านมายังที่ทำงาน

1.2 มหาวิทยาลัยหรือทางราชการจัดเงินสวัสดิการ เพื่อข้าราชการ
นำไปเช่าบ้านพักอาศัย โดยผ่อนระยะยาว 15 ปีกับราชการหรือต้นสังกัด โดย
คิดดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์

1.3 ทางราชการควรให้ค่าเช่าบ้านแก่ข้าราชการที่ต้องเช่าอยู่จริง
โดยไม่ต้องคำนึงถึงที่ ๆ บรรจุในครั้งแรก หรือถ้าจำเป็นต้องพิจารณาที่ควรมุ่ง
ช่วยเหลือผู้ที่มีรายได้น้อยในกรุงเทพมหานคร

1.4 ทางราชการควรพิจารณาให้ข้าราชการใช้สิทธิค่าเช่าบ้านไปใช้
ผ่อนบ้านเช่าซื้อได้ โดยยึดหลักความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน

1.5 ทางราชการควรลดหย่อนภาษีเงินได้ในส่วนที่ใช้เพื่อการเช่าซื้อ
เคหสถาน

2. สวัสดิการในรูปของเงิน

2.1 ควรมีการพิจารณาปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการให้สอดคล้อง
กับสภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ให้ได้สัดส่วนกับอัตราเงินเฟ้อ และ
ใหม่ความแตกต่างจากรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด ควรพิจารณาการปรับเงินเดือนให้สอดคล้อง
กับคุณภาพชีวิตการปรับปรุงอาจจะเป็นในรูปของเงินเพิ่มช่วยค่าครองชีพด้วยก็ได้
เช่น เดือนละ 500 บาท หรือใช้บัญชีเงินเดือนใหม่

2.2 เงินสวัสดิการใหญ่เมื่อข้าราชการมีความจำเป็น โดยคิด
ดอกเบี้ยต่ำ หรือโดยไม่คิดดอกเบี้ยในกรณีที่เงินเป็นความจำเป็นฉุกเฉิน เป็นต้น

2.3 ควรเพิ่มเงินสวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตร

2.4 เพิ่มอัตราการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล

2.5 ขยายงาน ขยายกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เพื่อให้อาจารย์ และข้าราชการมีรายได้พิเศษ หรือรายได้อื่นเกิดจากการปฏิบัติงานพิเศษนอกเวลา เช่น การผลิตเอกสารเพื่อจำหน่ายในลักษณะที่เป็นคล้ายกับรัฐวิสาหกิจ

2.6 ควรจัดให้มีการจำหน่ายสินค้าราคาถูก

2.7 ราชการควรยกเลิกค่าเช่าบ้าน แดงจ่ายเบี้ยประกันชีวิตแทน เพื่อจะได้เท่าเทียมกันทุกคน

3. สวัสดิการทางคานสุขอนามัย

3.1 ทางราชการควรจัดให้มีการตรวจสุขภาพของข้าราชการ ควรจะใหม่ทุก ๆ 2 ปี เพื่อสวัสดิภาพของบุคลากรของมหาวิทยาลัย

3.2 ควรจัดให้มีแพทย์ผู้ชำนาญการให้บริการทางแพทย์ในมหาวิทยาลัย

3.3 การเบิกค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ และเอกชนได้เช่นเดียวกับพนักงานรัฐวิสาหกิจ เพื่อประหยัดเวลาของการตรวจรักษา

4. สวัสดิการทางคานวิชาการ

4.1 ให้หน่วยราชการ ทำโครงการที่จะหารายได้พิเศษมาช่วย สวัสดิการข้าราชการในมหาวิทยาลัย เช่น มศว.พลศึกษา เปิดสอนการออกกำลังกาย (แอโรบิค) โดยเก็บเงินในราคาถูกเป็นการบริการชุมชนโดยใช้เครื่องอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย ทำให้อาจารย์และนิสิตมีรายได้ มีทักษะ และกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.2 ให้เงินเพื่อวิจัยค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของมหาวิทยาลัย เพื่อยกระดับมาตรฐานความรู้ ความชำนาญของอาจารย์

4.3 ให้เงินช่วยเหลือทางคานวิชาการ ซื้อหนังสือประกอบการสอน หรือการไปร่วมสัมมนาต่างประเทศ จัดเอกสารประกอบการสอนและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ

4.4 ให้เงินทุนเพื่อจัดพิมพ์ผลงานทางวิชาการ

4.5 จัดห้องพักและโต๊ะเก้าอี้ประจำตำแหน่งให้สมฐานะอาจารย์

5. สวัสดิการในเรื่องบุตร

5.1 ช่วยเหลือการศึกษาของบุตร ในชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยเสียค่าเล่าเรียนหรือไม่เสียค่าเล่าเรียนก็ได้

5.2 เพิ่มค่าช่วยเหลือบุตร ตามภาวะการจ่ายจริง

5.3 บริการรับเลี้ยงเด็กอ่อนในมหาวิทยาลัย

5.4 สวัสดิการเกี่ยวกับที่เข้าศึกษาต่อของบุตร ชิดา ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้จัดไว้บ้างแต่ยังไม่แน่นอนว่าเด็กที่เป็นบุตร ชิดาของอาจารย์ ครีนครินทร์วิโรฒทุกท่านจะสามารถเข้าเรียนได้ เนื่องจากโรงเรียนสาธิตทั้งประถม และมีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวนมาก จนกระทั่งมีผู้ต้องการนำบุตร เขามากมาย ทำให้อาจารย์ หลายคนเกิดความไม่แน่ใจว่าจะมีที่เหลือให้บุตรชิดาของตนเรียนได้

5.5 สวัสดิการ การรับ-ส่งบุตรไปโรงเรียน โดยราชการช่วย ค่าใช้จ่ายร่วมกับข้าราชการด้วย

6. สวัสดิการด้านอื่น ๆ เช่น

6.1 จัดสินค้ามาตรฐานดี ราคาถูกมาจำหน่ายในมหาวิทยาลัย

6.2 จัดสถานที่ราชการให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อสุขภาพอนามัยของ ข้าราชการ

6.3 จัดบริการขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องน้ำ ห้องส้วม ไฟฟ้า โทรศัพท์ทั้งภายนอกและภายใน กระดาษชำระ สบู่ล้างมือ

6.4 จัดรถรับส่งถึงบ้าน หรือตามจุดต่าง ๆ ถ้าเป็นไปได้ให้เอกชน ดำเนินการโดยให้ผลประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยบ้าง โดยเก็บค่าโดยสารพอสมควร

6.5 บริการไปรษณีย์ และธุรกิจอาหารภายในมหาวิทยาลัย

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ เปรียบเทียบรายได้รายจ่าย และคุณสมบัติ รายได้รายจ่ายของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในกรุงเทพมหานคร โดย จำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการ รวมทั้งการศึกษาภาวะหนี้สิน สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ และความต้องการทางด้านสวัสดิการและบริการของอาจารย์ด้วย

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงเงินเดือนและ สวัสดิการของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้เหมาะสมตรงตามความต้องการ ให้มากขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่รับราชการอยู่ในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร ปทุมวัน บางเขน และพลศึกษา จำนวน 353 คน โดยจำแนกตามวุฒิปริญญาตรี 110 คน ปริญญาโท 214 คน และ ปริญญาเอก 29 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามให้เติมข้อมูล 5 ตอนด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัว รายได้ประเภทต่าง ๆ รายจ่ายประเภทต่าง ๆ ภาวะหนี้สินและสาเหตุแห่งการเป็นหนี้ และ ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสวัสดิการและบริการที่ต่อกรจากมหาวิทยาลัย หรือทางราชการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใ้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS version-x ของหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร การวิเคราะห์ข้อมูลได้จำแนกเป็นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์แต่ละกลุ่มตัวแปรโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์ จำแนกตามสถานภาพ สมรส โดยใช้ $t - test$ และใช้ $F - test$ วิเคราะห์เปรียบเทียบสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์ที่มีวุฒิและอายุราชการแตกต่างกัน
3. วิเคราะห์ภาวะหนี้สิน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสาเหตุแห่งการเป็นหนี้สินวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และการจัดอันดับความสำคัญ
4. วิเคราะห์ความต้องการความช่วยเหลือของอาจารย์ในเรื่องสวัสดิการและบริการโดยจัดข้อเสนอแนะที่เป็นเรื่องเดียวกันเข้าไว้เป็นหมวดหมู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อวิเคราะห์โดยพิจารณาจากสถานภาพสมรส

1.1 อาจารย์โสดมีรายได้รวมเดือนละ 8,630 บาท มีรายจ่ายรวมเดือนละ 12,139 บาท จึงมีรายจ่ายเกินดุลย์เฉลี่ย 3,508 บาทต่อเดือน อาจารย์โสดมีหนี้สินรวม 65,515 บาท และต้องผ่อนชำระเดือนละ 1,234 บาท สาเหตุที่ทำให้ต้องเป็นหนี้มาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย เหตุฉุกเฉินและความจำเป็นในครอบครัว และรายจ่ายในการดำรงชีวิตซึ่งมีมากกว่ารายได้ที่ได้รับ เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงินอาจารย์โสดจะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ และเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากเอกชนทั่วไป

1.2 อาจารย์ที่สมรสแล้ว มีรายได้รวมเดือนละ 14,579 บาท มีรายจ่ายรวมเดือนละ 17,403 บาท จึงมีรายจ่ายเกินดุลย์ 2,824 บาทต่อเดือน อาจารย์ที่สมรสแล้วมีหนี้สินรวม 82,055 บาท และต้องผ่อนชำระเดือนละ 2,056 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้สินมาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย เหตุฉุกเฉินและความจำเป็นในครอบครัว และรายจ่ายเพื่อการดำรงชีวิตซึ่งมากกว่ารายได้ที่ได้รับ เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน อาจารย์ที่สมรสแล้วจะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจะเป็นการกู้หรือยืมจากเอกชนทั่วไป และสถาบันการเงินของรัฐ

1.3 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาจารย์โสดและอาจารย์ที่สมรสแล้วพบว่า อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีรายได้พิเศษจากทางราชการ และรายได้ที่บุคคลในครอบครัวให้ความช่วยเหลือแตกต่างกัน โดยอาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้ทั้งสองประเภทมากกว่า

เมื่อพิจารณารายจ่าย ปรากฏว่ารายจ่ายในครัวเรือนและรายจ่ายจากการซื้อสินค้าของอาจารย์ที่สมรสแล้วสูงกว่าอาจารย์โสดอย่างมากและความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารายได้และรายจ่ายทั้งหมด และดุลยรายได้รายจ่าย พบความแตกต่างในรายได้รวม และรายจ่ายรวม แตกต่างกันโดยอาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้ และรายจ่ายรวมสูงกว่าอาจารย์โสด ส่วนดุลยรายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

2. เมื่อวิเคราะห์โดยพิจารณาจากวุฒิของอาจารย์

2.1 อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ มีรายได้รวมเดือนละ 11,772 บาท รายจ่ายรวมเดือนละ 15,074 บาท ทำให้มีรายจ่ายเกินดุลย์ 3,302 บาทต่อเดือน อาจารย์ที่มีวุฒิต่ำมีหนี้สินรวม 81,822 บาท โดยต้องผ่อนชำระเดือนละ 1,706 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้มาจาก ความจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินภายในครอบครัว รายจ่ายในการดำรงชีพสูงกว่ารายได้ และการซื้อข้าวของเครื่องใช้ในระบบเงินผ่อน เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน อาจารย์จะถูกเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอันดับแรก และอาจถูกรื้อยืมจากเอกชนทั่วไปด้วย

2.2 อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลาง มีรายได้รวมเดือนละ 13,412 บาท มีรายจ่ายรวมเดือนละ 16,896 บาท จึงมีรายจ่ายเกินดุลย์ 3,483 บาท อาจารย์ในกลุ่มนี้มีหนี้สินรวม 77,717 บาท ต้องผ่อนชำระเดือนละ 1,980 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้มาจากการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อยานพาหนะ และเมื่อมีเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นในครอบครัว เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน อาจารย์จะถูกจากสหกรณ์ออมทรัพย์ และอาจถูกรื้อยืมโดยไม่เสียดอกเบี้ยจากเอกชนทั่วไปด้วย

2.3 อาจารย์ที่มีวุฒิส่ง มีรายได้รวมเดือนละ 13,457 บาท มีรายจ่ายรวมเดือนละ 22,734 บาท ทำให้มีรายจ่ายเกินดุลย์เดือนละ 9,277 บาท อาจารย์ที่มีวุฒิส่งมีหนี้สิน 96,413 บาท ต้องผ่อนชำระเดือนละ 2,885 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้มาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย เพื่อเหตุฉุกเฉินในครอบครัว และเงินทางทัศนศึกษา เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน อาจารย์จะถูกเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการเงินของรัฐ จะมีบ้างที่ถูกรื้อยืมโดยไม่เสียดอกเบี้ยจากเอกชน

2.4 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพทางการเงินของ อาจารย์ที่มีวุฒิแตกต่างกันพบว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสถุจะมีเงินเดือนสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ และวุฒิปานกลาง และจะมีรายได้พิเศษสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและค่าอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ

อาจารย์ที่มีวุฒิสถุมีรายจ่ายในการซื้อสินค้าอาหารมากกว่าและแตกต่าง จากอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและค่า ทำให้รายจ่ายรวมของอาจารย์วุฒิสถุแตกต่างจาก อาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณารายได้รวมรายจ่ายรวมและคุลย์รายได้รายจ่าย ไม่ปรากฏ ความแตกต่างในรายได้รวมรายจ่ายรวมและคุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสามกลุ่ม แต่อย่างใด

3. เมื่อวิเคราะห์โดยพิจารณาจากอายุราชการ

3.1 อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย มีรายได้รวมเดือนละ 7,857 บาท มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยเดือนละ 7,261 บาท และมีรายได้สูงกว่าคุลย์เดือนละ 596 บาท อาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น 61,878 บาท โดยต้องผ่อนใช้ เดือนละ 882 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้มาจากรายจ่ายในการดำรงชีวิตมากกว่า รายได้ เพื่อเหตุฉุกเฉินภายในครอบครัว และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา เมื่อจำเป็น ต้องใช้เงินจะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือกู้ยืมจากเอกชนทั่วไป

3.2 อาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง มีรายได้รวมเดือนละ 12,156 บาท มีรายจ่ายรวมเดือนละ 12,644 บาท ทำให้มีรายจ่ายเกินคุลย์ 488 บาท อาจารย์กลุ่มนี้มีหนี้รวมทั้งสิ้น 82,358 บาท โดยต้องผ่อนใช้ 1,832 บาทต่อเดือน สาเหตุที่อาจารย์ต้องมีหนี้สินมาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย เพื่อความ จำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นกับครอบครัว และการใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะ เมื่อจำเป็น ต้องใช้เงิน อาจารย์จะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือกู้ยืมจากเอกชน และสถาบัน การเงินของรัฐ

3.3 อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายได้รวมเดือนละ 14,668 บาท และมีรายจ่ายรวมเดือนละ 18,964 บาท จึงมีรายจ่ายเกินคุลย์เดือนละ 4,295 บาท

อาจารย์ที่มีอายุราชการมากมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น 73,627 บาท โดยต้องผ่อนใช้
เดือนละ 1,929 บาท สาเหตุที่ต้องเป็นหนี้มาจากการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย
รายจ่ายเพื่อการดำรงชีวิตสูงกว่ารายได้ และเพื่อความจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉิน
ภายในครอบครัว เมื่อมีความจำเป็นต้องกู้เงิน อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก
จะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัย และอาจจะกู้ยืมจากเอกชนทั่วไปด้วย

3.4 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสถานภาพการเงินของ
อาจารย์ที่มีอายุราชการต่างกัน พบว่า อาจารย์ที่มีอายุราชการมากมีเงินเดือนสูง
กว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและน้อย และอาจารย์ที่มีอายุราชการ
ปานกลางก็มีเงินเดือนสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย ความแตกต่างดังกล่าว
มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาจากรายจ่ายพบว่า รายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์
ทั้งสามกลุ่มแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์ที่มีอายุราชการมากจะมี
รายจ่ายในครัวเรือนสูงสุด รองลงมาเป็นอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง
และน้อยตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายได้รวมและรายจ่ายรวม พบว่า อาจารย์ที่มีอายุ
ราชการมาก จะมีรายได้และรายจ่ายรวมแตกต่างจากอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์ที่มีอายุราชการมากมีรายจ่ายรวมมากกว่าอาจารย์
ที่มีอายุราชการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง
ก็มีรายได้รวมมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุลย์
รายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสามกลุ่มไม่ปรากฏว่ามีความแตกต่างตามนัยสำคัญทาง
สถิติแต่อย่างใด

4. เมื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือทางบ้านสวัสดิการและบริการ
จากทางราชการ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้ทางราชการจัดรถรับส่ง บริการ
แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัย ต้องการให้ราชการช่วยค่าประกันการซื้อบ้านพัก
อาศัย ต้องการให้ราชการจัดที่พักอาศัยของทางราชการเพื่อให้อาจารย์ได้พักอาศัย
ส่วนการบริการอาหารปิ่นโตรายเดือน หรือการบริการอาหารกลางวันแก่อาจารย์นั้น
เป็นความต้องการในอันดับท้าย

5. อาจารย์ได้เสนอแนะการจัดสวัสดิการและบริการแก่อาจารย์อย่างกว้างขวาง โดยสามารถรวมเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

5.1 สวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การสร้างที่พักเป็นห้องชุด (Apartment) หรือ หมู่บ้านอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในที่ ๆ ไม่ทางไกลนัก โดยประสานงานกับภาคเอกชน และจัดรถรับส่งมายังที่ทำงาน นอกจากนี้อาจจะเป็นสวัสดิการในรูป การจ่ายเงินเช่าบ้านพักอาศัยโดยคิกคอกเบี้ยต่ำ หรือการช่วยเหลือโดยให้ค่าเช่าบ้านเพื่อไปผ่อนซื้อบ้าน เป็นต้น

5.2 สวัสดิการเกี่ยวกับเงิน ควรมีการปรับปรุงเงินก้อนให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจ อาจจะใช้บัญชีใหม่ หรือเพิ่มค่าครองชีพคนละ 500 บาท เพิ่มเงินสวัสดิการค่าเล่าเรียนบุตร เพิ่มอัตราการเบิกค่ารักษาพยาบาล ขยายงานพิเศษให้อาจารย์มีรายได้เพิ่มขึ้น ให้สวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยประกันชีวิต

5.3 สวัสดิการทางค่านูชนามัย ควรจัดให้มีการตรวจรักษาสุขภาพของอาจารย์ จัดให้มีแพทย์ชำนาญประจำมหาวิทยาลัย และให้สิทธิค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน และการจัดสภาพภายในมหาวิทยาลัยถูกสุขลักษณะ

5.4 สวัสดิการทางค่านิชาการ ควรจัดโครงการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนเพื่อให้อาจารย์มีรายได้พิเศษ ควรจัดกองทุนเพื่อช่วยเหลือการซื้อตำราประกอบการสอน การพิมพ์ตำราหรือเอกสารค่าสอน รวมทั้งการวิจัยต่าง ๆ ด้วย

5.5 สวัสดิการเกี่ยวกับบุตร ควรให้สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนของบุตร การบริการรถรับส่งไปโรงเรียน และการบริการเลี้ยงเด็กก่อนในมหาวิทยาลัย

5.6 สวัสดิการค่านอื่น ๆ ควรจัดให้มีการขายสินค้าราคาถูก การให้บริการพวกเครื่องใช้ที่จำเป็นขั้นพื้นฐานให้เพียงพอ เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ หอน้ำ-ส้วม กระจกชำระ สมุดล้างมือ บริการไฟฟ้า โทรศัพท์ บริการที่ทำการไปรษณีย์ และธุรกิจการอาหารในมหาวิทยาลัย เป็นต้น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปประเด็นเพื่อนำไปสู่การอภิปรายได้ดังนี้

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร นอกจากจะมีรายได้จากเงินเดือนแล้ว ยังมีรายได้พิเศษจากทางราชการ รายได้พิเศษจากทางอื่น รวมทั้งรายได้ที่บุคคลในครอบครัว หรือภรรยาสามีมอบให้ใช้จ่ายในครัวเรือน ทำให้รายได้ของอาจารย์มีเพิ่มมากขึ้น
2. อาจารย์มีรายจ่ายหลายด้าน ที่สำคัญและต้องใช้จ่ายมากเป็นอันดับแรก คือ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ภายในครอบครัว รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าต่าง ๆ ทำให้รายจ่ายของอาจารย์สูงมากขึ้น
3. อาจารย์ส่วนใหญ่มีรายจ่ายเกินดุลย์ มีเพียงกลุ่มอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยเท่านั้น ที่มีรายจ่ายต่ำกว่าดุลย์เพียงเล็กน้อย อาจารย์ส่วนใหญ่จึงต้องมีหนี้สิน
4. สาเหตุที่ทำให้อาจารย์ต้องเป็นหนี้ มาจากการลงทุนใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย การใช้จ่ายเมื่อมีความจำเป็นหรือมีเหตุฉุกเฉินในครอบครัว ค่าครองชีพสูงกว่ารายได้ และการใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะ ตามลำดับ
5. เมื่อต้องการใช้เงิน แหล่งเงินที่สำคัญของอาจารย์มหาวิทยาลัยคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากเอกชน และสถาบันการเงินของรัฐและเอกชนตามลำดับ
6. เมื่อพิจารณาสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการของอาจารย์ปรากฏข้อน่าสังเกต ดังนี้
 - 6.1 อาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้จากเงินเดือนสูงกว่าอาจารย์โสด โดยเฉพาะรายได้พิเศษ และรายได้จากครอบครัวมากกว่าอาจารย์โสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำให้รายได้รวมของอาจารย์ที่สมรสแล้วสูงกว่าอาจารย์โสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

อาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายจ่ายสูงกว่าอาจารย์โสดทุกท่าน และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญคือ รายจ่ายในครัวเรือนและการซื้อสินค้าถาวร ทำให้รายจ่ายรวมของอาจารย์สมรสแล้วสูงกว่าอาจารย์โสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อรายได้ของอาจารย์ที่สมรสแล้วมีมากกว่าอาจารย์โสด และรายจ่ายรวมก็มีมากกว่า จึงทำให้ดุลย์รายได้รายจ่ายไม่แตกต่างกัน

6.2 อาจารย์ที่มีวุฒิสูง มีรายได้จากเงินเดือนสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำ และยังมีรายได้พิเศษสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาจารย์ที่มีวุฒิสูง มีรายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวร และรายจ่ายรวมสูงกว่าอาจารย์วุฒิปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

6.3 อาจารย์ที่อายุราชการมาก มีรายได้จากเงินเดือน และรายจ่ายในครัวเรือนสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและน้อย ทำให้รายได้รวม และรายจ่ายรวมของอาจารย์แตกต่างกัน โดยอาจารย์ที่มีอายุราชการมากมีรายได้รวมและรายจ่ายรวมสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย และอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางก็มีรายได้รวมสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย

ส่วนดุลย์รายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน

7. อาจารย์มีความต้องการให้ทางราชการและมหาวิทยาลัยช่วยเหลือทางการเงินสวัสดิการและบริการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องบริการรถรับส่ง บริการทางการแพทย์ การค่าประกันการเช่าซื้อเคหสถาน ที่พักอาศัยของทางราชการ และบริการทางการเงิน อาหารการกิน อาจารย์ได้เสนอแนะแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์มหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวาง

การอภิปรายผล

1. อาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในกรุงเทพมหานคร มีรายได้จากเงินเดือนหลังจากหักภาษีแล้วค่อนข้างน้อย เฉลี่ยแล้วมีรายได้ระหว่าง 4,163-8,304 บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่ต่ำเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบัน และเมื่อเทียบกับรายได้ของพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทเอกชน แต่อาจารย์ยังพอมีรายได้พิเศษจากหลายทางด้วยกันเป็นต้นว่า รายได้พิเศษจากทางราชการซึ่งได้แก่ การสอนนิสิตภาคสมทบ การทำงานพิเศษที่มีเบี่ยงเสียค่าตอบแทน การบริการชุมชนด้วยการเป็นวิทยากรพิเศษ เป็นต้น รายได้พิเศษทางอื่นเช่น การจำหน่ายหนังสือตำราหรือเอกสารคำสอน การเขียนบทความลงพิมพ์ในวารสารต่าง ๆ การสอนพิเศษนอกเวลา ราชการ รายได้จากการประกอบอาชีพรองเช่น เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้า การทำอาหารหรือขนมส่งขาย การซ่อมแซมเครื่องใช้ไม้สอย การค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้น ทำให้อาจารย์พอมีรายได้เพิ่มขึ้นบ้างโดยมีรายได้รวมเฉลี่ยระหว่าง 7,857 - 14,668 บาท

2. อาจารย์ส่วนใหญ่มีรายจ่ายสูงมากจนเกินคุลย์ รายจ่ายที่มากเป็นอันดับหนึ่งเป็นรายจ่ายเพื่อครอบครัว เช่น ค่าอาหาร ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ ไฟฟ้าและโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายของผู้ช่วยและผู้อาศัยในบ้านและบุตร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ เท่าที่สังเกตจากข้อมูลในแบบสอบถามจะพบว่ารายจ่ายส่วนใหญ่ในครัวเรือนจะเป็นเรื่อง อาหาร การกิน ค่าสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา เชื้อเพลิง) และค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มตามลำดับ

รายจ่ายที่มากเป็นอันดับสองคือรายจ่ายส่วนตัว ซึ่งพบว่าที่ใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุดคือ ค่าอาหารและเครื่องใช้นอกบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีสังคม (งานรับเชิญต่าง ๆ งานแต่งงาน งานศพ งานเลี้ยง)

รายจ่ายอีกประเภทหนึ่งคือ รายจ่ายซื้อสินค้าถาวร ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่หักอาศัย ยานพาหนะ เครื่องตกแต่งบ้าน และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รายจ่ายประเภทนี้อาจารย์ใช้จ่ายเป็นครั้งคราว เมื่อเฉลี่ยรายเดือนจึงมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ

เมื่อรวมรายจ่ายหลาย ๆ ประเภทแล้วจึงทำให้รายจ่ายของอาจารย์สูงขึ้น และเมื่ออาจารย์จำเป็นต้องซื้อเคหสถานและยานพาหนะซึ่งต้องการการดูแลรักษาอยู่มาก จึงทำให้รายจ่ายของอาจารย์โดยรวมสูงขึ้น ทำให้มีรายจ่ายเกินคุลย์กันเป็นส่วนใหญ่

3. เมื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์จำแนกตามสถานภาพสมรส ญาติ และอายุราชการของอาจารย์ปรากฏข้อสังเกตควรแก่การอภิปรายดังนี้คือ

3.1 อาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้รวมและรายจ่ายรวมสูงกว่าอาจารย์ที่เป็นโสด ที่เป็นเช่นนี้อาจมีผลมาจาก อาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายได้จากภรรยาสามี อีกส่วนหนึ่งสมทบเข้ามา อาจารย์ที่สมรสแล้วโดยธรรมชาติมีความต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพของครอบครัวและของบุตรหลาน จึงมักจะพยายามหารายได้พิเศษจาก คำนอื่นให้มากขึ้นเพื่อให้สามารถใช้จ่ายเพียงพอภายในครอบครัว และหากมีบุตรธิดาก็ยังได้รับสวัสดิการพิเศษจากทางราชการอีกเช่น เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล (พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตร พ.ศ. 2521 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ. 2523 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2528) เมื่อรวมรายได้พิเศษต่าง ๆ แล้ว และรายได้จากครอบครัวแล้วจึงทำให้รายได้ของอาจารย์ที่สมรสแล้ว สูงกว่าอาจารย์โสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายจ่ายรวมสูงกว่าอาจารย์โสด ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะอาจารย์ที่สมรสแล้วส่วนใหญ่จะอยู่กับอย่างอิสระ จึงต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับรายจ่ายเพื่อครอบครัว และยังคงคำนึงถึงวงรากฐานความมั่นคงในเรื่องที่พักอาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีมี เครื่องอำนวยความสะดวกที่จะลดเวลาและแรงงานในการดูแลความสะอาด

และความปลอดภัยต่าง ๆ จึงทำให้รายจ่ายในครัวเรือน และรายจ่ายในการซื้อสินค้า
ถาวรสูงกว่าอาจารย์ที่เป็นโสด และเมื่อรวมรายจ่ายส่วนตัว รายจ่ายในครัวเรือน
และรายจ่ายในการซื้อสินค้าถาวรแล้ว จึงทำให้รายจ่ายรวมของอาจารย์ที่สมรสแล้ว
สูงกว่ารายจ่ายรวมอาจารย์ที่เป็นโสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อรวมรายจ่ายรวมและรายจ่ายรวมของอาจารย์ที่สมรสสูงกว่าอาจารย์โสด
เมื่อพิจารณาด้วยรายจ่ายรวมของอาจารย์ ปรากฏว่าทั้งอาจารย์โสดและอาจารย์
ที่สมรสแล้ว ต่างก็มีรายจ่ายเกินดุลด้วยกัน และความแตกต่างในรายจ่ายเกินดุล
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด นั่นก็หมายความว่าอาจารย์โสดมีรายได้น้อยก็จ่ายเงิน
น้อย ส่วนอาจารย์ที่สมรสแล้วมีรายไต่มาจกใช้จ่ายมากตามไปด้วย และรายจ่ายที่เกิน
ดุลจึงอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน แม้วรายจ่ายเกินดุลของอาจารย์โสดจะสูงกว่าอาจารย์
ที่สมรสแล้วอยู่ 684 บาท แต่ก็ไม่มีความแตกต่างตามนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

3.2 อาจารย์ที่มีวุฒิสุงมีรายไต่จากเงินเคื้อนสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำและมี
รายไต่พิเศษอื่น ๆ สูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปานกลางและต่ำ ผลการวิจัยนี้พอจะอภิปราย
ไต่ว่า อาจารย์ที่มีวุฒิสุง (ปริญญาเอก) ส่วนใหญ่จะไต่รับเงินเคื้อนสูงกว่าอาจารย์ที่
มีวุฒิน้อยกว่า ลักษณะเช่นนี้ไต่เป็นไปตามระเบียบการกำหนดอัตราเงินเคื้อนของข้าราชการ
พลเรือนซึ่งกำหนดไว้ในบัญชีไต่จ่ายเงินเคื้อน อาจารย์ที่มีวุฒิสุงจำนวนไม่ไต่ยที่รับ
ราชการมาในระยะหนึ่งก่อนไต่จะศึกษาไต่เพิ่มวุฒิ จึงทำให้ระดับเงินเคื้อนไต่เลื่อนสูงขึ้นไป
เรื่อย ๆ ตามระเบียบของทางราชการ และเมื่อไต่มีการปรับเงินเคื้อนตามวุฒิ อาจารย์
บางส่วนไต่เงินเคื้อนยังไม่เกินระดับเงินเคื้อนตามวุฒิไต่จะไต่รับเงินไต่เพิ่มขึ้น อาจารย์
บางส่วนไต่เงินเคื้อนเกินวุฒิแล้ว ไต่จะไม่ไต่มีการปรับไต่ให้ไต่ ซึ่งระดับไต่ไต่รับไต่ถึงไต่แล้วไต่เป็น
ระดับไต่สูงแล้ว ในระยะหลัง ๆ นี้ไต่มีการกำหนดชั้นเงินเคื้อนตามตำแหน่งทางวิชาการ
เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จะมีเงินเคื้อนระดับ 5 - 8 ตำแหน่งรองศาสตราจารย์
จะเริ่มจากระดับ 6 - 9 และศาสตราจารย์จะเริ่มจากระดับ 7 - 10 (11) เป็นต้น
อาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก จะมีข้อไต่ไต่เปรียบในไต่เรื่องการสร้างผลงานของตำแหน่งทาง

วิชาการอยู่มาก เพราะคุ้นเคยกับการสอน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ และการวิจัย ประกอบกับอาจารย์กลุ่มนี้มักจะได้รับนิคมการสอนรายวิชาการระดับสูง เช่นปริญญาโทและเอก ทำให้ของศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ การสร้างผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการทำให้ง่ายและรวดเร็วกว่าอาจารย์ระดับอื่น ๆ จึงทำให้สามารถเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการได้ และบางท่านอาจจะได้ปรับเพิ่มเงินเดือนตามตำแหน่งวิชาการถึง 3 ขั้น ซึ่งยิ่งสร้างความแตกต่างระหว่างอาจารย์วุฒิที่ต่ำกว่ายิ่งขึ้น

อาจารย์ที่มีวุฒิสสูง นอกจากจะมีข้อได้เปรียบในด้านเงินเดือนแล้วยังมีข้อได้เปรียบในเรื่องศรัทธาทางวิชาที่พาดคนภายนอกอีกด้วย จะปรากฏอยู่เสมอว่าอาจารย์วุฒิสสูงมักจะได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรพิเศษภายนอกมหาวิทยาลัย มักจะได้รับการขอร้องให้เขียนบทความทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ มีไม่น้อยที่เขียนตำรา หรือเอกสารการสอนออกจำหน่ายแก่นิสิตนักศึกษาและประชาชนผู้สนใจทั่วไป ทำให้สามารถมีรายได้พิเศษสูงกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าทั้งสองระดับ

เมื่อพิจารณารายจ่ายของอาจารย์ที่มีวุฒิต่างกัน ก็พบว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสสูงมีรายจ่ายรวมและรายจ่ายเกี่ยวกับการซื้อสินค้าถาวรสูงกว่าอาจารย์อีกสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ ในประเด็นนี้ พอจะอธิบายได้ว่าอาจารย์ที่มีวุฒิสสูงเป็นกลุ่มที่มีรายได้อุดมมาตรฐานในการดำรงชีวิตและการสังคมค่อนข้างสูงตามไปควบ ประกอบกับสังคมคาดหวังว่าอาจารย์วุฒิปริญญาเอกจะต้องมีมาตรฐานชีวิตที่ดีเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้อาจารย์ที่มีวุฒิสสูงพยายามลงทุนและปรับมาตรฐานชีวิตให้สูงขึ้น การลงทุนเรื่องที่พักอาศัย ยานพาหนะ เครื่องอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคจึงมีมากที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น เมื่อรวมรายจ่ายทุกด้านแล้วจึงทำให้รายจ่ายรวมของอาจารย์ที่มีวุฒิสสูง มากกว่าอาจารย์กลุ่มอื่น ๆ ไปควบ

เมื่อพิจารณาทุกุลย์รายไ้รายจ่ายของอาจารย์ที่มีวุฒิสสูง ปานกลาง และต่ำพบว่า อาจารย์ทุกกลุ่มมีรายจ่ายเกินดุลย์ทั้งสิ้น แต่เนื่องจากกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิสสูง

มีรายได้มากและรายจ่ายที่มากตามไปด้วย ส่วนอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่า มีรายได้น้อยกว่า และรายจ่ายรวมก็น้อยกว่าตามลำดับ รายจ่ายที่เกินดุลย์จึงมีปริมาณที่ไม่แตกต่างกันตาม นัยสำคัญทางสถิติ

3.3 อาจารย์ที่มีอายุราชการมาก มีรายได้จากเงินเดือนสูงกว่าอาจารย์ที่มี อายุราชการปานกลางและต่ำ และทำให้รายได้รวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการมาก สูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและต่ำตามไปด้วย ที่เป็นเช่นนี้ก็น่าจะเป็น เพราะปรากฏการณ์ปกติในระบบราชการ กล่าวคือ ผู้ที่รับราชการมานาน หากไม่ พยายามเพิ่มวุฒิ หรือเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการก็จะต้องได้รับการพิจารณาความดีความ ชอบปกติเป็นประจำทุกปี และอาจจะเคยได้รับความดีความชอบพิเศษมาบ้างก็ได้ การที่ได้เงินเดือนขึ้นทุกปีและเป็นระยะเวลาช้านกว่าย่อมทำให้เงินเดือนมากกว่า โดยปกติอาจารย์ที่รับราชการมานานจะต้องพยายามเพิ่มวุฒิหรือพยายามเลื่อนตำแหน่ง ทางวิชาการเพื่อเงินเดือนจะได้เลื่อนขึ้นไปเรื่อย ๆ หากอาจารย์หยุดพัฒนาตนเองโดย การไม่สนใจกับการเพิ่มวุฒิหรือสร้างผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการย่อมหมายถึง "เงินเดือนตัน หรือ เต็มขั้นแล้ว" ในลักษณะเช่นนี้อาจารย์ที่มีอายุราชการมากจะ ต้องพยายามหาทางก้าวหน้าต่อไป ทำให้เงินเดือนสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีเงินเดือน มากกว่ากลุ่มอื่น และมีรายได้ทางบ้านอื่นใกล้เคียงกับอาจารย์ทั้งสองกลุ่มจึงทำให้ รายได้รวมของอาจารย์ที่มีอายุราชการมากกว่าอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางและ น้อยไปด้วย

ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลางก็มีรายได้รวมสูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุ ราชการน้อยกว่า ความแตกต่างในเรื่องรายได้รวมของอาจารย์ทั้งสองกลุ่มน่าจะมาจาก ผลของการพิจารณาความดีความชอบเป็นประจำทุกปี ทำให้รายได้ของอาจารย์ ที่มีอายุราชการปานกลางสูงกว่า นอกจากนี้ยังอาจเป็นผลของการศึกษาและการขอ เพิ่มตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ที่มีอายุราชการปานกลาง จึงทำให้ระดับเงินเดือน สูงขึ้นตามไปด้วย ส่วนอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยมักจะได้เงินเดือนขั้นต้น ๆ ตามวุฒิ

ที่ตนมีอยู่ โอกาสการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการมีน้อย เนื่องจากมีระเบียบของทบวงว่าด้วยการขอตำแหน่งทางวิชาการซึ่งกำหนดระยะเวลาไว้แตกต่างกันตามคุณวุฒิของตนเอง

ส่วนคุณวุฒิรายได้รายจ่ายของอาจารย์ทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน ก็อาจเป็นเพราะสาเหตุเดียวกับที่ได้อภิปรายมาแล้วในตอนต้น กล่าวคือ กลุ่มที่มีรายได้มาก ก็ต้องใช้จ่ายไปมาก และกลุ่มที่รายได้น้อยลง ก็ใช้จ่ายน้อยลงตามลำดับ ทำให้รายจ่ายเกินคุณวุฒิของทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ

4. อาจารย์เกือบทั้งหมดมีรายจ่ายเกินคุณวุฒิทั้งสิ้น เฉลี่ยประมาณเดือนละ 488 - 9,277 บาท มีเพียงอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อยเท่านั้นที่มีรายได้เกินคุณวุฒิอยู่ประมาณเดือนละ 596 บาท ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมและเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเพื่อความมั่นคงในชีวิตครอบครัวและเมื่อมีเหตุฉุกเฉินอาจารย์ส่วนใหญ่ (รวมทั้งกลุ่มอายุราชการน้อย) ต้องเป็นหนี้ ซึ่งกลุ่มที่มีหนี้สินสูงสุดคือกลุ่มอาจารย์ที่มีวุฒิสอง มีหนี้เฉลี่ยถึง 96,413 บาท ส่วนกลุ่มอาจารย์โสดมีหนี้สินน้อยที่สุดคือเฉลี่ย 65,515 บาท เมื่อมีหนี้สินอาจารย์ก็ต้องผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย เป็นเหตุให้รายจ่ายยิ่งสูงขึ้นไปอีกและต้องเป็นหนี้ต่อเนื่องระยะยาว

สาเหตุที่อาจารย์เป็นหนี้สินส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายเพื่อที่พักอาศัย ความจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินภายในครอบครัว รายจ่ายเพื่อการครองชีพสูงกว่ารายได้ และการใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการลงทุนเพื่อที่พักอาศัยเป็นการก่อหนี้ผูกพันกับเงินจำนวนมากและระยะยาว แต่การที่ต้องตกใจเพื่อที่พักอาศัยก็เป็นเพราะเหตุว่า อาจารย์ส่วนใหญ่สมรสแล้ว อยู่กินอิสระ การเช่าบ้านอยู่ในกรุงเทพมหานครต้องเสียค่าเช่าในอัตราสูงมาก และมีอัตราใกล้เคียงกับการเช่าซื้อ ซึ่งในระยะยาวยังได้กรรมสิทธิ์ทั้งบ้านและที่ดิน อีกทั้งยังเกิดความรู้สึกมั่นคงในการวางรากฐานเพื่อบุตรธิดาต่อไปในอนาคตอีกด้วย ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมากิจการบ้านเช่าซื้อ อาคารชุดของเอกชนและทางราชการก็มีมากขึ้น ส่วนใหญ่อยู่ตามชานเมืองซึ่งการเดินทางมีความ

สะดวกพอสมควร และราคาไม่แพงนัก ทำให้อาจารย์ตัดสินใจลงทุนเพื่อที่ดินหรือ บ้านพร้อมที่ดินก่อนที่ราคาจะสูงขึ้นตามค่าครองชีพและความเจริญที่เขาไปถึง ประกอบ กับมหาวิทยาลัยก่อตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อให้บริการและสวัสดิการทางการเงินแก่ อาจารย์และข้าราชการของมหาวิทยาลัย จึงทำให้โอกาสในการซื้อบ้านและที่ดินของ อาจารย์มีมากขึ้น

ค่านิยมของสังคมทั่วไปต่ออาจารย์มหาวิทยาลัยก็เป็นแรงกระตุ้นอีกอย่างหนึ่ง ที่ทำให้อาจารย์ต้องดิ้นรนเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมจะมองอาชีพอาจารย์ มหาวิทยาลัยว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เป็นที่ยกย่องนับถือ อาจารย์จึง จำเป็นต้องปรับตนเองปรับวิถีชีวิตให้มีศักดิ์ศรี มีความเป็นอยู่ที่ไม่ย่อหน้าไปกว่าอาชีพ อื่น ๆ ควบ

เนื่องจากอาจารย์ไม่มีเงินเก็บออมเพราะรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่าย เมื่อมี เหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นในครอบครัว อาจารย์ส่วนใหญ่จึงต้องกู้ยืมเงิน เพื่อแก้ปัญหาภายในครอบครัวให้หมดสิ้นไป สาเหตุของการเป็นหนี้ในชั้นนี้เป็นสาเหตุ ที่มีความสำคัญในอันดับสองของอาจารย์ทั้งหมด แต่ก็เป็นสาเหตุที่สำคัญเป็นอันดับแรก ของอาจารย์ที่มีวุฒิค่าซึ่งมีเงินรายได้น้อยกว่า

สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ที่มีความสำคัญอันดับที่สามคือ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ไม่สมดุลกับรายได้ของอาจารย์ ทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้โดยไม่ต้องกู้ยืม โดยเฉพาะในเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายขั้นพื้นฐาน ยังมีหนี้สินที่ต้องผ่อนชำระ เงินต้นและดอกเบี้ยมากเท่าใด เงินรายจ่ายของอาจารย์ยิ่งสูงขึ้นตามไปด้วย และเป็นที่น่าสังเกตว่า สาเหตุแห่งการเป็นหนี้ในชั้นนี้ จัดอันดับความสำคัญเป็นอันดับสอง ของอาจารย์ที่มีวุฒิค่า

สาเหตุที่มีความสำคัญในอันที่ข้อมาคือ การใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะ ยานพาหนะดูเหมือนจะเป็นความจำเป็นอีกอย่างหนึ่งของอาจารย์ เนื่องจากระบบขนส่งและรถโดยสารของกรุงเทพมหานครไม่มีประสิทธิภาพตามที่อาจารย์คาดหวัง โดยเฉพาะถ้าอาจารย์มีบุตรธิดาที่มีอายุยังน้อย ไม่สามารถเดินทางไปกลับด้วยตนเอง ก็ยังจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยรถรับจ้าง รถโรงเรียน หรือรถยนต์ส่วนตัวมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวก ความปลอดภัยแก่ชีวิตบุตรหลานและตนเองด้วย สาเหตุที่อาจารย์ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อยานพาหนะเพิ่มขึ้นอาจมาจากการที่อาจารย์มีที่พักอาศัยอยู่ตามชานเมือง การเดินทางมาทำงานต้องใช้รถโดยสารประจำทางหลายต่อ และต้องใช้เวลาดำเนินทางมาก การมีรถยนต์ส่วนตัวจะช่วยลดระยะเวลาเดินทางและเพิ่มความสะดวกแก่อาจารย์ แต่รถยนต์ก็ทำให้อาจารย์มีรายจ่ายสูงขึ้นเพราะต้องใช้จ่ายค่าเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษา ค่าประกัน และอื่น ๆ อีกด้วย

5. สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแหล่งเงินกู้ซึ่งอาจารย์เกือบทั้งหมดเข้าใช้บริการเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงิน อาจารย์ที่มีสิทธิในการกู้เงินจากสหกรณ์จะต้องเป็นสมาชิกของสหกรณ์มีหน้าที่ส่งเงินค่างวดสะสมทุกเดือน เพื่อสหกรณ์จะได้มีเงินหมุนเวียนให้อาจารย์กู้ยืม การกู้ยืมค่อนข้างสะดวก และสามารถผ่อนส่งระยะยาว คอกเบี้ยต่ำกว่าการกู้จากเอกชนหรือธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มวงเงินกู้ได้เรื่อย ๆ โดยไม่ต้องไปปลดหนี้ก่อน กล่าวคือ อาจารย์สามารถกู้เงินใหม่อีกก้อนหนึ่งโดยยินยอมให้ก้อนนี้เดิมออกไปจากเงินกู้ครั้งใหม่ได้ นอกเหนือจากการกู้สามัญซึ่งยอดสูงถึง 80,000 บาท ยังสามารถกู้พิเศษโดยมีทรัพย์สินค้ำประกัน ซึ่งสามารถกู้ได้สูงถึง 4 แสนบาท ในยามต้องการเงินฉุกเฉิน อาจารย์สามารถกู้เงินฉุกเฉินได้จำนวนไม่เกิน 3,000 บาท โดยต้องผ่อนชำระให้เสร็จสิ้นในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน (ผู้ให้สัมภาษณ์ จินตนา จากธานีมี ผู้สัมภาษณ์ คงภล ชาวละเอียด 19 กุมภาพันธ์ 2529) ความสะดวกดังกล่าวข้างตน

ประกอบกับผลประโยชน์จากเงินปันผลทยอยปลายปีจึงทำให้อาจารย์นิยมที่จะใช้บริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยอย่างมาก ทำให้กิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์เจริญขึ้นรวดเร็วและบรรลุจุดหมายของสหกรณ์เป็นอย่างดี

6. อาจารย์ได้โทษเสนอแนะการจัดสวัสดิการและบริการแก่อาจารย์

เพื่อลดสภาพความกดดันทางเศรษฐกิจ และขอเสนอแนะดังกล่าวนั้น สวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยมีความสำคัญเป็นอันดับแรก รองลงมา เป็นสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยควรจัดให้เพื่อช่วยลดภาระรายจ่ายซึ่งสูงกว่ารายได้ เป็นต้นว่า การพิจารณาเพิ่มเงินเดือนตามค่าครองชีพที่สูงขึ้น การให้สวัสดิการการตรวจรักษาสุขภาพอนามัย การจัดบริการเพื่อให้อาจารย์มีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้น การให้สวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนของบุตร และสวัสดิการในเรื่องความสะดวกสบายในที่ทำงาน

ขอเสนอแนะ

เนื่องจากอาจารย์มีรายจ่ายเกินดุลย์และมีหนี้สินเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นชัดว่ารายได้ของอาจารย์มหาวิทยาลัยไม่เพียงพอกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุกวัน ๆ และอาจารย์ไม่มีเงินที่จะเก็บออมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ตนเองและครอบครัวได้ เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้าหรือเมื่อตัดสินใจวางรากฐานเพื่อชีวิต อาจารย์จะต้องกอดหนี้ผูกพันซึ่งกระทบกระเทือนต่อรายได้และรายจ่ายของอาจารย์ระยะยาวและอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและการสอนด้วย ในประเด็นนี้มหาวิทยาลัยน่าจะควรให้ความสนใจในปัญหาเศรษฐกิจของอาจารย์ให้มากขึ้น และให้ความช่วยเหลืออาจารย์ให้มากขึ้น โดยวิธีการต่อไปนี้

1. ร่วมพิจารณาทบทวนและเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการพิจารณาปรับเงินเดือนและเงินค่าตอบแทนของข้าราชการเป็นระยะ ๆ ให้เหมาะสมกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นทุกวัน เพื่อให้อาจารย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นสุขมากขึ้น พอมีเงินเก็บออม และมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อยู่ในภาวะที่ปลอดภัยหรือมีหนี้ให้น้อยลง

2. พิจารณาหาช่องทางที่จะให้อาจารย์มหาวิทยาลัยมีรายได้เพิ่มมากขึ้นโดยวิธีการไม่ขัดหรือสวนทางกับคุณธรรมของความเป็นครู การเพิ่มรายได้แก่อาจารย์อาจทำได้โดย

2.1 ขยายงานในมหาวิทยาลัยให้กว้างขวางขึ้น เป็นต้นว่าจัดโครงการบริการชุมชนในหลาย ๆ ด้าน หลายสาขาวิชา เพื่อให้อาจารย์มีงานทำนอกเหนือจากการสอนในเวลาปกติและภาคค่ำแล้ว การจัดโครงการอบรมทางด้านวิชาการอาจารย์ได้ตลอดเวลาหรือทำในภาคฤดูร้อน เป็นช่วงสั้น ๆ โดยเก็บเงินค่าบริการจากผู้เข้าอบรมเป็นค่าตอบแทนต่ออาจารย์ที่เป็นวิทยากรหรือผู้ฝึกอบรม และแบ่งส่วนหนึ่งเป็นผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัย

2.2 ช่วยประสานงานและประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกในการหาข้อมูลเกี่ยวกับงานที่จะเพิ่มรายได้แก่อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เช่น งานวิจัยภายในประเทศและนอกประเทศ การเขียนตำราวิชาการสาขาต่าง ๆ การเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ การเป็นอาจารย์พิเศษผู้บรรยายพิเศษหรือวิทยากร โดยเฉพาะการสอนพิเศษนอกเวลาของอาจารย์ซึ่งปัจจุบันผู้ปกครองของเด็กวัยเรียนทั้งระดับประถมและมีชั้นมัธยมศึกษาต่างก็มีความต้องการอาจารย์สอนเพิ่มเติมให้บุตรหลานในระยะยาวด้วย มีอาจารย์ไม่น้อยที่รับสอนพิเศษและมีรายได้จากการทำงานนี้เดือนหนึ่งไม่น้อยเลย หากมหาวิทยาลัยให้การส่งเสริม และช่วยประสานงานให้อาจารย์ได้รับความต้องการของผู้ปกครองเหล่านี้จะช่วยให้อาจารย์มีงานพิเศษและมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

2.3 มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์หางานนอกิเรกหรือเรียนรู้อาชีพอื่น ๆ เพื่อประกอบเป็นอาชีพรองเพิ่มขึ้น เช่น การขายประกัน การเป็นมัคคุเทศก์ การประกอบอาหาร การเกษตร ศิลปการประดิษฐ์ (คอกไม้ประดิษฐ์ บัตรอวยพรวันปีใหม่หรือเทศกาลต่าง ๆ) การเขียนบทความหรือนวนิยาย การทำหนังสือสำหรับเด็กหรือตำราต่าง ๆ การฝึกสอนเกมกีฬาต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น โดยวิธีนี้อาจารย์สามารถทำงานนอกเวลาหรือทำงานในวันหยุดโดยใช้เวลาว่างเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวอีกด้วย

3. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์มีค่านิยมและความเป็นอยู่อย่าง
 ประหยัด โดยกลุ่มผู้บริหารควรทำตนให้เป็นตัวอย่างของความพยายามลดรายจ่าย
 ฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เป็นต้นว่า การแต่งกายอย่างเหมาะสมกับฐานะ การรับประทานอาหาร
 อาหารภายในมหาวิทยาลัยซึ่งมีการควบคุมคุณภาพและราคา ช่วยประหยัดค่าอาหาร
 ของอาจารย์ได้มาก การลดงานสังคมและลภษานีสังคมซึ่งอาจารย์ต้องใช้จ่ายเพื่อการนี้
 เกินละไม่บ่อยเลย ควรปลูกฝังค่านิยมของการดำเนินชีวิตและจัดงานประเพณีต่าง ๆ
 (งานศพ งานแต่งงาน งานบวช) อย่างประหยัด การป่วยไข้ของอาจารย์และคน
 ในครอบครัวก็ควรใช้บริการในโรงพยาบาลของรัฐซึ่งอาจารย์สามารถเบิกการรักษา
 พยาบาลได้เต็มที่ การรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนยอมทำให้อาจารย์มีรายจ่าย
 สูงขึ้นไปโดยไม่จำเป็น

4. มหาวิทยาลัยควรจัดสวัสดิการเพื่อช่วยเหลืออาจารย์ให้มากขึ้น

4.1 ควรเร่งจัดสวัสดิการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเช่าบ้าน
 ที่พักอาศัยของอาจารย์ที่ยังไม่มีที่พักอาศัย โดยอาจประสานงานกับการเคหะของรัฐบาล
 หรือบริษัทเอกชนเปิดโครงการย่อย ๆ สำหรับอาจารย์โดยพิจารณาโครงการที่อยู่ไม่ห่าง
 จากมหาวิทยาลัยมากนัก และมีบ้านหรืออาคารชุดที่มีราคาหลายระดับให้อาจารย์สามารถ
 เลือกซื้อได้ตามความต้องการและกำลังความสามารถ ปัจจุบันมีอาคารชุดของการเคหะ
 ชุมชนที่บางพลี สหกรณ์หมู่บ้านครู และหมู่บ้านเคหนคร เปิดให้เช่าซื้อสำหรับคนที่มี
 รายได้หลายระดับ มหาวิทยาลัยควรเชิญเจ้าหน้าที่ของการเคหะและสหกรณ์หมู่บ้านครูมา
 พบปะและประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ที่สนใจได้ซักถามความข้องใจต่าง ๆ และควรให้
 เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ร่วมรับทราบโครงการและให้คำแนะนำแก่อาจารย์ใน
 เรื่องการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์ฯ หรืออาจช่วยอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ที่จะกู้ยืม
 เงินจากธนาคารพาณิชย์โดยช่วยตัดโอนเงินที่จะผ่อนชำระธนาคารไว้กับธนาคารพาณิชย์
 ควบ

4.2 สวัสดิการในเรื่องรถรับส่ง เป็นสวัสดิการอีกอย่างหนึ่งที่อาจารย์ต้องการ มหาวิทยาลัยควรมีการสำรวจเส้นทางและที่พักอาศัยของอาจารย์และช่วยประสานงานกับเอกชนจัดรถรับส่งจากหมู่บ้านผ่านมารับอาจารย์และครอบครัวตามจุดต่าง ๆ โดยให้อาจารย์เฉลี่ยค่าใช้จ่ายกันเป็นรายเดือนหรือเป็นครั้ง ๆ อาจจะได้โดยการชื้อคูปองเช่นรถรับส่งของหมู่บ้านเอกชนต่าง ๆ ควรมีระยะเวลาและจุดนัดหมายที่จะรับส่งอาจารย์ได้ในเวลาเช้าและเย็น หากการเปิดหมู่บ้านอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรเป็นไปไม่ได้และมีอาจารย์เช่าอยู่อาศัยได้มากพอ ก็อาจจะรวมตัวกันจัดรถรับส่งจากบ้านถึงที่ทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้น

การจัดรถรับส่งอาจทำได้อีกประการหนึ่งคือ การใช้รถร่วมกันและรับผิดชอบค่าน้ำมันและค่าเสื่อมราคาด้วยกัน (car pool) โดยวิธีนี้อาจารย์อาจจะได้รับความสะดวกไม่มากนักเพราะต้องรอและมีเวลาเดินทางกลับที่แน่นอน การออกนอกเส้นทางอาจจะทำได้ไม่สะดวก และอาจมีปัญหาทางกฎหมายหากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น วิธีการนี้อาจทำได้บนพื้นฐานของการเสียร่วมกันและการเอื้อเฟื้อกันเพื่อนหรือญาติพี่น้อง

4.3 อาจารย์แสดงความต้องการในเรื่องบริการทางการแพทย์และการรักษาพยาบาลในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยน่าจะให้บริการทางด้านนี้ได้โดยจัดแพทย์หมุนเวียนให้การตรวจรักษาตามวิทยาเขตต่าง ๆ เป็นช่วง ๆ หรืออาจจะประสานงานกับโรงพยาบาลของกรุงเทพมหานครซึ่งนิสิตแพทย์ของมหาวิทยาลัยใช้เป็นี่เรียนและฝึกงานให้บริการตรวจรักษาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยเป็นกรณีพิเศษ ในอนาคตเมื่อนิสิตแพทย์สำเร็จการศึกษาแล้วก็อาจให้มีการฝึกหัดตรวจรักษาแก่นิสิตและอาจารย์ตามวิทยาเขตด้วย เมื่อมหาวิทยาลัยมีงบประมาณพร้อมมากขึ้นอาจจัดให้มีแพทย์ประจำศูนย์พยาบาลของมหาวิทยาลัยและให้บริการแก่นิสิตและอาจารย์ตลอดวัน ส่วนการเข้ารักษาพยาบาลภายในโรงพยาบาลควรประสานงานกับโรงพยาบาลที่มหาวิทยาลัยใช้เป็นี่ฝึกแพทย์ เช่น โรงพยาบาลวชิระ เป็นต้น

4.4 อาจารย์ต้องการให้มหาวิทยาลัยให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเล่าเรียนของบุตร เช่น ให้ที่เรียนในโรงเรียนประถมและมีสมุดสาริตของมหาวิทยาลัยแก่บุตรธิดาของอาจารย์ทุกคน แต่ที่ผ่านมามีบุตรธิดาของอาจารย์บางคนไม่สามารถเข้าศึกษาเล่าเรียนได้ นอกจากนี้หากเป็นไปได้ควรมีสิทธิในการเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยแก่บุตรธิดาของอาจารย์ด้วย ในประเด็นนี้มหาวิทยาลัยน่าจะนำเสนอทางมหาวิทยาลัยและจัดโควตาส่วนหนึ่งสำหรับบุตรธิดาของอาจารย์ การคัดเลือกคณะวิชาจะต้องขึ้นอยู่กับผลการเรียนของบุตรธิดาของอาจารย์ เพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น

4.5 อาจารย์ที่สมัครแล้วเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรจัดศูนย์เลี้ยงเด็กอ่อนเพื่อช่วยลดภาระและความวิตกกังวลของอาจารย์ในระหว่างปฏิบัติงาน ศูนย์เลี้ยงเด็กอ่อนควรอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือใกล้มหาวิทยาลัยพอที่อาจารย์จะเดินทางไปเยี่ยมเยียนและดูแลบุตรได้ในยามว่าง โดยที่มหาวิทยาลัยจัดหาพยาบาลหรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการบริบาลทารก และมีพี่เลี้ยงช่วยดูแลช่วยเหลือด้วย มหาวิทยาลัยควรเรียกเก็บค่าบริการเป็นรายเดือนหรือรายวันแล้วแต่กรณี เพื่อจะได้มีเงินทุนเพียงพอที่จะดำเนินการให้ลูกสูดนมมี ปลอดอกภัยและสามารถสร้างความเชื่อถือให้แก่ปกครองได้ ความจริงแล้วศูนย์เลี้ยงเด็กอ่อนของมัธยมสาธิต ประสานมิตร ก็พอมีอยู่แล้ว หากมีการปรับขยายและมีการบริหารที่กิจการนำของแพทย์หรือพยาบาลก็จะให้บริการได้มากขึ้นและดีขึ้น หากการบูรณาการวิद्याเขตเป็นไปได้ด้วยดี ศูนย์บริบาลเด็กอ่อนแห่งนี้ก็สามารถพัฒนาขึ้นให้พร้อมที่จะให้บริการแก่อาจารย์ที่มีเด็กอ่อนได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น การให้บริการและสวัสดิการในค่านี้อาจารย์จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในเรื่องแม่บ้าน พี่เลี้ยงเด็ก ค่าอาหารการกินและเบ็ดเตล็ด ภายในครอบครัวได้มาก

4.6 ค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งของอาจารย์จะเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อหนังสือประกอบการสอน การพิมพ์ตำราหรือทำวิจัยเพื่อขอเพิ่มผลงานทางวิชาการ การเข้าอบรม การศึกษาต่อ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในบางเรื่อง เช่น การพิมพ์ตำราและการทำวิจัยนั้นต้องใช้เงินจำนวนมาก หากมหาวิทยาลัยจัดให้มีสวัสดิการทางค่านี้นี้เพิ่มขึ้น

ต่าง ๆ ควบ การลงทุนในเรื่องที่พักอาศัยของอาจารย์นี้อาจสร้างหนี้สินแก่อาจารย์ เป็นระยะเวลายาว แต่อาจารย์จะประสบความลำบากในระยะแรกแรก เมื่อผ่อนชำระไประยะหนึ่ง อัตราเงินผ่อนชำระจะลดลงตามลำดับ ในขณะที่เดียวกันเงินเดือนของอาจารย์ก็จะสูงขึ้นตามลำดับ ความยากลำบากของอาจารย์จะลดลง และความมั่นคงในการวางรากฐานเพื่อชีวิตและครอบครัวก็จะสูงขึ้นตามลำดับด้วย

6. มหาวิทยาลัยควรให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน การให้สวัสดิการต่าง ๆ แก่อาจารย์ที่เป็นโสด มีลูกติดและอายุราชการน้อยเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยชี้ชัดว่า อาจารย์เหล่านี้มีเงินเดือนและรายได้รวมน้อยกว่ากลุ่มอื่น และการเป็นหนี้สินมาจากการที่รายรับไม่เพียงพอกับการครองชีพ และ/หรือความจำเป็นฉุกเฉินที่เกิดขึ้นกับครอบครัว และมีบางรายที่ต้องเป็นหนี้สินเพราะการศึกษาถือเป็นต้นการจ้างงานพิเศษที่มีรายได้พิเศษเพิ่มขึ้นควรมุ่งไปที่กลุ่มอาจารย์ดังกล่าวข้างต้นให้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวินิจฉัยสถานภาพทางการเงินของอาจารย์โดยพิจารณา รายได้รวมของคู่ครองด้วย เพื่อให้เห็นสภาพการเงินของครอบครัวที่แท้จริงชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการสำรวจความต้องการที่พักอาศัยและยานพาหนะของอาจารย์ โดยศึกษาถึงซึ่งลงไปถึงลักษณะเฉพาะที่อาจารย์ต้องการ ความสามารถในการผ่อนชำระ ระยะเวลาที่ต้องการผ่อนชำระ เพื่อเป็นข้อมูลเสนอสหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัยฯ กำหนดนโยบายการกู้เงินเพื่อเคหสถานของอาจารย์และการหาเงินมาใช้เพื่อให้บริการแก่อาจารย์อย่างทั่วถึง

3. เนื่องจากรายจ่ายในครัวเรือนของอาจารย์สูงมาก โดยเฉพาะรายจ่ายที่เกี่ยวกับเครื่องแต่งกาย จึงควรมีการสำรวจความเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการใช้เครื่องแบบ และรูปแบบของเครื่องแบบซึ่งน่าจะช่วยลดรายจ่ายในค่านนี้ไ้มาก

4. ควรศึกษาวิจัยเรื่องเดียวกันนี้กับอาจารย์มหาวิทยาลัยในวิทยาเขตหัวเมือง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับอาจารย์ที่อยู่ในวิทยาเขตกรุงเทพ ซึ่งมหาวิทยาลัยสามารถใช้พิจารณาการจัดสวัสดิการเพื่อให้เกิดความแตกต่างในเรื่องข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของอาจารย์ในกรุงเทพและหัวเมืองให้น้อยที่สุด

5. ควรมีการวิจัยทำนองเดียวกันกับข้าราชการระดับอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งคณาจารย์โรง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดเสริมสวัสดิการและความช่วยเหลือให้เหมาะสมและเป็นธรรมเนียมข้าราชการและลูกจ้างของมหาวิทยาลัย

บรรณาธิการ

บรรณานุกรม

- กระจำจ ทุทธิทัศน์ ฐานเศรษฐกิจ 18 - 23 พฤศจิกายน 2528
- กล้า ทองขาว ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญของอาจารย์โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน 2523, 92 (5) หน้า อัครสำเนา
- จรินทร์ เทศวานิช การเงินและการธนาคาร ฉบับแก้ไขปรับปรุงพิมพ์ครั้งที่ 2
สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์ 2526, 376 หน้า
- จรีประภา กัลยาณสูตร ปัญหาและความต้องการในค่านิยมศีลธรรมของครูใน
โรงเรียนประชาบาล เขตบางเขน ปริชญานีพนธ์ สส.ม. คณะสังคมสงเคราะห์
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2518, 71 (22) หน้า อัครสำเนา
- จำนงค์ สมประสงค์ การบริหารพนักงานเจ้าหน้าที่ กรุงเทพมหานคร :
กรุงสยามการพิมพ์, 2514, 971 หน้า
- เฉลิม สัตถาภรณ์ การจัดองค์การธุรกิจ พิมพ์ครั้งที่ 2 พิมพ์ที่โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ
2515, 174 หน้า
- ณรงค์ รมณียกุล การศึกษาลักษณะผู้นำแบบต่าง ๆ ของครูใหญ่ที่ส่งผลต่อขวัญของ
ครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 34 (17) หน้า อัครสำเนา
- ณัฐพล ชันชโย "การวิเคราะห์กำลังขวัญในการปฏิบัติงาน" พัฒนบริหารศาสตร์
14 (4) : 444 - 474 ตุลาคม 2517
- ณัฐภา สรรพศรี "การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร เพื่อ
พิจารณาความดีความชอบ" วารสารวิทยาลัยการศา 5 : 53 เมษายน -
กรกฎาคม 2527
- นิยม ปุราคำ สหกรณ์ฉบับที่ 11722 หน้า 1
- ประธาน จันทร์เจริญ ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในวิทยาลัยครู วิทยาลัย
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 129 หน้า อัครสำเนา

มนูญ เอี่ยมวิสัย "ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขต
การศึกษา 6" ใน รวมบทความวิทยานิพนธ์ปีการศึกษา 2518 หน้า 272 -
275 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520

มนูญ บุญเชิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา
ประจำจังหวัด วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 152 หน้า
อัครสำเนา

เมธี อุดยจินดา การเงินและการธนาคาร พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์การศาสนา
2519, 366 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร ศิลปศาสตร์นำสู่สำหรับผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 229 หน้า อัครสำเนา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา "บทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัย" วารสารครุศาสตร์
กรกฎาคม - ธันวาคม 2524 หน้า 48 - 57

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย ประวัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์แจก
ในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปีการศึกษา 2526

สมปราชญ์ จอมเทศ การบริหารและการจัดการ ไทยวัฒนาพานิช, 2515

สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร แก้ไขปรับปรุงครั้งที่ 6 ไทยวัฒนาพานิช
2521, 338 หน้า

สุชาติ โภคา และบรรจง ชาราพันธ์ พนักงานฝ่ายบุคคลของโอสถสภาเด็กเองหยุด
และพนักงานฝ่ายบุคคล ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ผู้ให้สัมภาษณ์ ดวงกมล
ชาวละแวก ผู้สัมภาษณ์ 18 ธันวาคม 2528

Anderson, Lester W. and Lawven A Van Dyke. School Administration.
Boston, Houghton Mifflin co, 1963 538 p.

Brench, E.F.L. and Others. The Principle and Practice of
Management. London, Longman Green and Co. Ltd., 1963, 1066 pp.

- Brown, Foster. A study to Ascertain those Living and Working Condition which Teacher Believe Influence the Quality of their Service and General Moral. Doctoral Project, Teacher's College, Columbia, University, 1952.
- Healy, Brother Vincent. "A Study of Lay Teacher Morale in the Catholic Diocesan Secondary Schools of the Continental United States as Revealed by a Comparison of their Responses with those of their Principles on a Morale Questionnaire." Dissertation Abstracts. Vol. 31 No 6 December 1970 2640 - A.
- Herzberg, Frederick, Bernard, Mausner, and Barbara, Synderman. The Motivation to Work. New York, John Willey and Sons, Inc., 1959. 684 p.
- Maslow, A.H., "A Theory of Human Motivation," The Psychological Review. Vol 50, No. 4. (July, 1943) pp. 370 - 396
- Morris, James Riley. "A Study of Teacher Morale as Affected by Teacher Assignment to Achieve Faculty Desegregation." Dissertation Abstracts. Vol. 32 No. 9 March 1972, 4893 - A.
- Richard, Ralph. "Relation between Morale Factors of Teacher and Their Move from one School System to Another." Dissertation Abstracts. 31 (8) : 3838 - A, February, 1971.
- Rempel, Averno M. and Ralh R. Bently. The Measurement of Teacher Morale : A Factor Analysis Approach, Education and Psychological Measurement. 3 : 631 - 641, Fall, 1964.
- Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size For Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. p. 608 - 609, 1970.

ภาคผนวก

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

26 กุมภาพันธ์ 2528

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

กิตน์ นางทองกมล ชาวละเอียก ตำแหน่งอาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา กำลังศึกษาต่อดระดับปริญญาโท และขณะนี้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในกรุงเทพมหานคร" โดยมี รองศาสตราจารย์วิจิตร วรุฒบางกูร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง เป็นที่ปรึกษา

จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด สำหรับข้อมูลที่ท่านตอบมานั้น ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และใคร่ขอรับแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 5 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2528 กิตน์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางทองกมล ชาวละเอียก)

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์

ปี 2527

ก. ข้อมูลทั่วไป

1. อายุราชการ.....ปี (นับจำนวนเต็ม)
2. อัตราเงินเดือนปัจจุบันก่อนหักภาษี.....บาท หลังหักภาษี
.....บาท
3. สถานภาพสมรส โสด สมรส หย่า หม้าย
4. วุฒิ ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. ที่อยู่อาศัย
 - อยู่บ้านพักอาจารย์
 - อยู่บ้านของตนเอง
 - อยู่กับบิดามารดา
 - อยู่บ้านของตัวเองแต่เสียค่าเช่าที่ดิน
 - เช่าบ้านอยู่ (เบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้เดือนละ
.....บาท)
 - เช่าบ้านอยู่แต่เบิกค่าเช่าจากทางราชการไม่ได้
 - อาศัยอยู่กับญาติพี่น้องโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า
 - บ้านเช่าขอ
 - อื่น ๆ (ไประบุระบุ)
6. ลักษณะการกินอยู่
 - กินเป็นอิสระ
 - กินกับผู้อื่นโดยออกค่าใช้จ่าย
 - กินร่วมกับผู้อื่นโดยไม่ต้องออกค่าใช้จ่าย

ข. ประเภทของรายได้

1. รายได้ที่ได้รับจากทางราชการนอกจากเงินเดือนประจำ ในปี 2527 (ต่อปี)
 - ก. ค่าเล่าเรียนบุตร.....บาท
 - ข. ค่าช่วยเหลือบุตร.....บาท
 - ค. ค่าเช่าบ้าน.....บาท
 - ง. ค่ารักษาพยาบาล.....บาท
 - จ. ค่าเบี้ยเลี้ยง.....บาท
 - ฉ. ค่าสอนพิเศษ.....บาท
 - ช. เงินที่ได้จากการทำโครงการวิจัย.....บาท
 - ซ. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ.....บาท
 - ฅ. เงินสมนาคุณผู้บริหารในมหาวิทยาลัย.....บาท
 - ฉ. ค่าสอนภาคสมทบ.....บาท
 - ณ. ค่าอาหารทำอาหารนอกเวลา.....บาท
2. รายได้พิเศษต่อเดือนจากการทำงานนอกเวลา หรือรายได้พิเศษจากการประกอบอาชีพอื่น กรอกได้มากกว่า 1 รายการตามสภาพที่เป็นจริง
 - ก. รายได้จากทำให้เช่าทรัพย์สิน.....บาท
 - ข. รายได้อื่น โปรดระบุ
.....
.....
.....
3. รายได้ของคู่สมรส และบุคคลในครอบครัวที่มอบให้แก่ท่าน ถือเป็นรายได้ประมาณเดือนละ.....บาท

ค. ประเภทรายจ่าย

1. รายจ่ายในครัวเรือน (ต่อเดือน)

- ก. ค่าอาหาร.....บาท
 ข. ค่าเช่าบ้าน.....บาท
 ค. ค่าไฟฟ้า.....บาท
 ง. ค่าน้ำประปา.....บาท
 จ. ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของบุตร.....บาท
 ฉ. ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของผู้อยู่ในอุปการะ.....บาท
 ช. ค่าโทรศัพท์.....บาท
 ซ. ค่าทำนุบำรุงต้นไม้และสวนภายในบ้าน.....บาท
 ฌ. ค่าเครื่องนุ่งห่ม.....บาท
 ฎ. ค่าแก๊ส เชื้อเพลิง สำหรับการนึ่งต้ม.....บาท
 ฏ. ค่าใช้หนี้เงินกู้.....บาท
 โภ. ค่าคอกเปีย.....บาท
 ฐ. ค่าเบี้ยประกันชีวิต.....บาท
 ท. ค่าเบี้ยประกันทรัพย์สิน.....บาท
 ธ. ค่าใช้จ่ายเพื่อการบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ.....บาท
 ด. ค่ามูตรี ค่าเครื่องคม และเครื่องคมที่มีแอลกอฮอล์.....บาท
 ก. อุปกรณ์และสิ่งของที่ใช้ทำความสะอาดในบ้าน.....บาท
 ค. อื่น ๆ (ไปรษณีย์).....บาท

2. รายจ่ายส่วนตัวโดยประมาณ (ต่อเดือน)

- ก. ค่าอาหารและเครื่องคมนอกบ้าน.....บาท
 ข. ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องสำอางส่วนตัว.....บาท
 ค. ค่าเดินทาง ไป - กลับ.....บาท

- ง. ค่าน้ำมันรถ ค่าซ่อมแซมรถส่วนตัว.....บาท
- จ. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนหย่อนใจ และสันทนาการ.....บาท
- ฉ. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเช่น ค่าตัดผม ค่าสระผม.....บาท
- ช. ค่าของขวัญงานรับเชิญต่าง ๆบาท
- ซ. ค่าใช้จ่ายในทางศาสนา และงานศพ.....บาท
- ฅ. ค่าผ่อนสินค้า.....บาท
- ฎ. ค่าหนังสือ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของท่าน.....บาท
- ฏ. ค่ารักษาพยาบาล.....บาท
- ฐ. รายจ่ายอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้จ่ายทุกเดือน (โปรดระบุ)
เฉลี่ยประมาณเดือนละ.....บาท

3. ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าในปี ที่จ่ายด้วยเงินสดทั้งหมด

- ก. เครื่องแต่งบ้าน.....บาท
- ข. ยานพาหนะ.....บาท
- ค. เครื่องอำนวยความสะดวก.....บาท
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
.....
.....

4. ภาวะหนี้สินและความต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการ

1. อัตราเงินเดือนที่ท่านได้รับอยู่ในปัจจุบันเพียงพอกับความเป็นอยู่ของท่านหรือไม่
 ไม่พอ พอ พอมีเหลือ เหลือเก็บออมได้มาก
2. เมื่อต้องการใช้เงิน ท่านหาแหล่งหาเงินโดยวิธีใด
 กู้ ยืมโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

3. เมื่อท่านกู้เงิน ท่านกู้จากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สหกรณ์ออมทรัพย์ของมหาวิทยาลัย
 - สถาบันการเงินของภาครัฐบาล เช่น ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารกรุงไทย
 - สถาบันการเงินของภาคเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ ทรัสต์ ฯลฯ
 - เอกชนทั่วไป
4. ปัจจุบันท่านเป็นหนี้เฉพาะเงินกู้ประมาณ.....บาท
และต้องผ่อนชำระประมาณเดือนละ.....บาท
5. สาเหตุที่ทำให้ต้องกู้เงินมาใช้จ่ายหมุนเวียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ลงทุนเพื่อหวังผลกำไร
 - ใช้จ่ายมากกว่ารายได้
 - ข้อนของเงินผ่อน
 - รับภาระจากการค้าประกัน
 - ใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย
 - ใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ
 - ใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา
 - เพื่อซื้อของฟุ่มเฟือยเป็นครั้งคราว
 - เพื่อเดินทางทัศนศึกษา
 - เพื่อเหตุฉุกเฉินภายในครอบครัว
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)

จ. ท่านต้องการความช่วยเหลือจากทางราชการที่เกี่ยวกับรายได้ และสวัสดิการ
ในเรื่องอะไรบ้าง โปรดเสนอแนะ เช่น

ก. ต้องการรถรับ - ส่ง

ข. จัดบริการอาหารกลางวัน

ค. บริการอาหารบิณฑบาตรายเดือน

ง. ที่พักอาศัยของทางราชการ

จ. ราชการค่าประกันการซื้อเคหสถาน

ฉ. บริการแพทย์ในมหาวิทยาลัย

ช.

--	--	--

โปรดกรอข้อความตามสภาพที่เป็นจริง

สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ทองกมล ชาวละเอียด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2529

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาด้านภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส วุฒิ และอายุราชการของอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์จำนวน 353 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามรายได้และการใช้จ่ายของอาจารย์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS version x ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ของ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิจัยพบว่าแตกต่างในรายได้รวม รายจ่ายรวมของอาจารย์โสด และสมรส อาจารย์วุฒิสูง และวุฒิค่า อาจารย์ที่มีอายุราชการมากกับอายุราชการน้อย อาจารย์ส่วนใหญ่ (ยกเว้นอาจารย์ที่มีอายุราชการน้อย) มีรายจ่ายเกินดุลยทั้งสิ้น แต่รายจ่ายที่เกินดุลยนี้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

อาจารย์ส่วนใหญ่มีหนี้สิน อาจารย์ที่มีวุฒิสูงมีหนี้มากที่สุด สาเหตุแห่งการเป็นหนี้มาจากการลงทุนเพื่อที่พักอาศัย การใช้จ่ายในเรื่องความจำเป็นที่ฉุกเฉิน และการลงทุนเพื่อยานพาหนะ เป็นต้น สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นแหล่งเงินกู้ที่อาจารย์ใช้มากที่สุด อาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวางในการจัดผลประโยชน์และสวัสดิการช่วยเหลือเศรษฐกิจของอาจารย์

ECONOMIC STATUS OF FACULTY MEMBERS OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY
IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT

BY

DUANGKAMOL KOALAAID

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1986

It was the purpose of this study to investigate the economic status of the faculty members of Srinakharinwirot University classified by marital status, education qualification and working experience. The samples consisted of 353 faculty members. The economic status questionnaire was administered to collect the data. The SSPS version x computer programme was applied in order to analyze the data.

The significant differences were found between the total income and expenses of the single and the married members, of those with doctorate degree and those with bachelor degree, and of those with long working experience and short working experience. Most of the faculty members (except those with short working experience) found that the total expenses were greater than the total income. This caused them to get into debt. The doctoral degree holders had greatest amount of debt than the other groups. The amount of deficits of all group of faculty members were not significant different.

The main causes of debt were the investment on land and house, the expenses on emergency cases, and the investment on automobile. The University cooperative saving bank was the most popular money institution where the faculty members felt comfortable to make a loan. The faculty members also suggests various ways the University could help provide the benefit and welfare to them.